

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Ötthon, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoara
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal.

„Tiszteld a tisztos
ipart!”

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Viitorul comerțului internațional

de OWEN D. YOUNG

*D. Owen D. Young, autorul dis-
cutatului plan pentru reglementa-
rea reparațiilor de război, este
unul dintre cei mai renumiți econo-
miști americani, deși nu și-a câș-
tigat faima ca teoretician, ci ca
om de afaceri, socotit chiar proto-
tipul omului de afaceri al vremii
noastre.*

Ultimii douăzeci de ani, care au distrus situa-
ția altădată înfloritoare a „economiei internațio-
nale” și care au dus la fel de fel de experimente
economice, ne-au învățat în același timp să apre-
ciem importanța economiilor naționale. Împreună
cu mulți alții, în anii următori lui 1920 mai cre-
deam încă că lumea se îndreaptă spre o perioadă
de intensă cooperare internațională în toate do-
meniile și mai ales în cel al economiei. Evoluția
economiei părea să tindă spre o stabilizare a ra-
porturilor dintre valute și chiar spre o unică va-
lută mondială. Existau astfel toate posibilitățile
ca, în urma unei funcționări regulate a tuturor
instituțiilor și datorită unei reale dorințe de pace
a națiunilor participante, economia mondială să
cunoască o epocă de progres pacific și intensiv.

Imi făcea impresia că această evoluție repre-
zintă cea mai logică linie progresivă a viitoru-
lui umanității. Noul spirit mondial părea să fie
însfășit spiritul autentic al păcii. Mai ales că în
urma tuturor ameliorărilor tehnice popoarele se
apropiau din ce în ce mai mult, iar distanțele se
micșorau continuu. Lumea devenea din ce în ce
mai mică și faptul acesta părea, după războiul
mondial, un semn bun pentru viitoarea desvolta-
re pacifică. Dacă aruncăm, însă, astăzi, o scurtă
privire asupra lumii în care trăim, veracitatea
speranțelor enunțate mai sus ne apare ca foarte
problematică. Micșorarea distanțelor nu ne face,
astfel, deloc impresia că ar fi de natură a pro-
mova dezvoltarea relațiilor amicale dintre po-
poare. În același timp, este problematică dacă re-
lațiile internaționale economice și politice s-au
ameliorat în urma micșorării lumii. Este apoi
mai mult decât problematică dacă stabilitatea evo-
luției economice și a valutelor poate fi garantată
prin convenții internaționale. Problemele acestea
nu mai pot fi astăzi ignorate în nici o parte a
lumii. Viitorul cere o rezolvare precisă a lor.

În primul rând trebuie să ne gândim pentru
ce a eșuat colaborarea internațională, pentru ce
s-a restrâns comerțul mondial, pentru ce cresc
continuu greutățile de care se izbește comerțul
internațional, pentru ce această evoluție duce la
o izolare a economiilor naționale, în loc să pro-
ducă o armonie a economiei mondiale. Numai cei
cu un spirit liber, cu viziune largă și care vor
studia această problemă cu deplină sinceritate,
pot spera să găsească o soluție.

Am fost crescut la o fermă din statul New-
York. Fermele vecine se aflau situate la o mare
distanță și o călătorie până la ele ținea o zi
întreagă. Toți vecinii erau, însă, buni prieteni și
se interesa de afacerile lor, în mod reciproc.
Astăzi, trăiesc într-un mare blockhaus în New
York și nu-mi cunosc nici măcar vecinii de etaj.
Poate să se nască sau să moară cineva în acest
bloc-haus fără ca să observ niciunul din locuite-
rii casei. Se pare că pe măsură ce oameni se a-
propie mai mult, cu atât mai mare devine abisul
interior dintre ei.

Abisul social este mai dureros la orașe, în
timp ce el este mai mare la țară. Poate că
n-am avut dreptate când speram că micșorarea
lumii va apropia mai mult popoarele.

Poate că se manifestă și la națiuni aceiași
tendențe care determină pe indivizi să se izoleze
cu atât mai mult cu cât se apropie de vecini.
Nu susțin că așa trebuie să fie, ci că așa poate
să fie, dar, în orice caz problema trebuie odată
studiată în ansamblul ei.

Nu vreau să susțin prin aceasta că sper să-i
pot găsi o soluție satisfăcătoare. Totuși nu sun-
tem nici descurajați și nici desânădăduți, deși
aproape toate lucrurile pe care le-am sperat, nu
s-au realizat.

Un lucru este însă cert, anume că drumul
către înțelegerea și colaborarea internațională,
nu este nici atât de drept, nici atât de ușor cum
ne închipuim acum câțiva ani.

În special, este foarte mare desânădejdea ge-
nerală în ce privește relațiile comerciale inter-
naționale. Timp de aproape un secol, visul liber-
schimbistilor a fost ca toate mărfurile să fie pro-
duse acolo unde condițiile esențiale sunt cele mai
favorabile și să fie difuzate acolo unde piața este
cea mai avantajoasă. Școala dela Manchester
socotea anumite regiuni ca predestinate de mâna
lui Dumnezeu pentru anumite ramuri de produc-
ție: Birmingham pentru fierărie, Manchester
pentru bumbăcărie, etc., iar Brazilia pentru cafea
și Canada pentru grâu. Ultimele două secole au
arătat că această concepție trebuie revizuită. Ma-
șinile moderne pot fi instalate și conduse aproa-
pe în toate părțile lumii, și nu mai există nici o
regiune predestinată de Dumnezeu pentru anu-
mite ramuri de producție.

Mărfurile comerțului mondial pot fi grupate
în trei categorii: categoria inferioară cuprinde
materile prime; categoria imediat superioară
cuprinde articolele de strict necesar; iar prima
categorie cuprinde articolele de lux. După păre-
rea mea, comerțul mondial se va mărgini în vii-
tor la mărfurile din prima și ultima categorie,
iar categoria mijlocie va deveni din ce în ce mai
restrânsă.

Materile prime sunt difuzate în mod nepro-
portional dealungul lumii și sunt prea mult de-
pendente de condițiile climatice. Arama și
petrolul, bumbacul și grâul vor rămâne întot-
deauna articole de comerț mondial. Există țări
cari posedă aceste materii în cantități atât de
infime, încât ele vor trebui să cumpere din afară,
și altele cari le posedă în cantități atât de mari
încât sunt nevoite să le vândă.

Dificultățile întâmpinate de traficul acestor
mărfuri, nu vor putea dura prea mult, pentru că
ele periclitează în mod serios actualul standard
de viață al umanității. Nu există nici o măsură
politică și economică care să poată împiedica
mult timp comerțul internațional al materiilor
prime.

Comerțul internațional de mărfuri de lux,
va deveni mai intens numai atunci când puterea
de cumpărare din cadrul economiilor naționale,
se va fi augumentat în mod corespunzător. Măr-
furile de lux prezintă totuși o anumită asemană-
re cu materiile prime: o havană nu poate fi în-
locuită printr-o țigară de Manila, după cum un
vin de Bordeaux nu poate fi înlocuit printr-unul
californian sau italian.

Intrucât privește categoria mijlocie de măr-
furi, cred că ele vor fi eliminate treptat din co-
merțul mondial, pentru că toate națiunile se stră-
duiesc să devină independente de import în pri-
vința obiectelor de necesitate cotidiană.

În primul rând gândul posibilității de apăra-
re într-un eventual viitor război, joacă un mare
rol în realizarea acestei evoluții. În al doilea
rând, contribuie la această tendință, în bună par-
te, progresul tehnic. Iar în al treilea rând, jo-
că aci un rol preponderent și principiul procură-
rii de lucru pentru propriii conaționali. Evident
că această evoluție nu se manifestă cu aceeași
intensitate în toate țările și că unele dintre ele
vor rămâne încă multe decenii piețe de desfacere
pentru statele industriale. Și chiar acolo unde
se produce această transformare, aceste țări vor
continua să rămână piețe de desfacere pentru
industria de mașini a altor state. Însăși și va
mai fi necesar importul mașinilor și lucrătorilor
calificați din actualele state industriale. Des-
voltarea aceasta nu este bruscă, ci treptată —
dar de neînălțurată.

Statele Unite ale Americii vor rămâne, de
exemplu, în viitor cel mai mare exportator de
materii prime și vor deveni cel mai mare impor-
tator de mărfuri de lux. Poporul american va în-
țelege că pentru a-și putea difuza materiile
prime va trebui să cumpere produsele de lux ale
altor țări. Se poate prevedea încă de pe acum
cu poporul american nu se va putea opune ace-
stei necesități. Și alte popoare sunt, însă, ne-
voite să se adapteze acestei evoluții viitoare ge-
nerale a comerțului internațional. Dificultățile pe
care le va provoca această adaptare, vor putea
fi atenuate printr-o planificare inteligentă.

Totdeauna va fi însă necesar să se subli-
nieze comunitatea de interese dintre popoare. Un
astfel de interes prezintă igiena și sănătatea
populară, la care popoarele vor trebui să cola-
boreze și în viitor. Schimbările de studenți, tu-
rismul, congresele internaționale, schimbul de
cărți și de opere de artă, va apropia în viitor
mai mult pe popoare, decât au putut s-o facă
tratatele și conferințele postbelice.

Schimbările materiale dintre națiuni vor de-
veni astfel mai restrânse, dar cu atât mai vii
vor deveni schimbările culturale.

Singura întrebare care rămâne încă nere-
zolvată, este numai acela dacă se va izbucni într'a-
devăr să se realizeze această transformare ge-
nerală a economiei în toată lumea, în așa fel în-
cât în viitor să devină imposibil un dezechilibru
atât de mare între producție și necesitate, ca cel
înregistrat în cursul actualei crize și încât să fie
asigurată o valorificare rațională a imenselor
bogății de materii prime și mărfuri care astăzi
nu există.

Ervényes-e a dollárbetétek és dollárkövetelések után a 44 százalék?

Az új külkereskedelmi rendszerrel bevezetett deviza-felárral kapcsolatosan egy igen érdekes újabb probléma is felmerült a hazai pénzügyi körökben. Arról van ugyanis szó, hogy tisztázatlan a kérdés vajjon a dollárbetétek és a bankok dollárkövetelése után is fizetendő-e a 44 százalékos felár? Több dollárbetét tulajdonos érdeklődött már aradi pénzügyintézeteknél, ahol azonban szintén tájékoztatlanul állanak és éppen ezért kérdéssel fordultak a Banca Naționala aradi igazgatóságához. A jegybank aradi igazgatósága viszont kénytelen volt Bucurestibe fordulni felvilágosításokért, mert a maga részéről semmiféle ilyenértelmezési intézkedést nem vett kézhez mindeddig.

Bankkörökben és pénzügyi szakértők körében ellentétes vélemény alakult ki a dollárbetétek és a dollárkövetelések felárát illetően. Általában a bankok arra az álláspontra helyezkednek, hogy a 44 százalékos felárnak semmi köze sincs a dollárbetétekhez. Az a vélemény alakult ki, hogy ez a felár kizárólag a külkereskedelmi forgalommal kapcsolatosan érvényesíthető, más részt pedig azt hangsúlyozzák, hogy effektív dollár kifizetések nem is történhetnek meg, így tehát a felár sem fizetendő. Abban az esetben — hangoztatják a bankok, — ha a pénzügyintézeteknek módjában állana dollárban kifizetni a betéteket — ami, hangsúlyozzuk illuzórikus elképzelés, — akkor a betétesek a dollár eladásakor megkaphatnák a Banca Naționalától a 44 százalékos felarat, de ezt nem követelhetik a pénzügyintézeteken.

Visszont más álláspont szerint az a helyzet, hogy elvben valóban kialakult a 44 százalékos felárráfolyam. A betétesek tehát jogosan mondhatják azt, hogy dollárkifizetés esetén a Banca Naționalától annnyival több lelt kaphának az effektív dollár eladásakor, így hát a betétkezelő bankok kötelesek ezt a 44 százalékos árfolyam-többletet kifizetni. Ugyanigy áll ebben az esetben a dollárkövetelések ügye is.

Egyelőre az a helyzet, hogy e kérdéssel kapcsolatosan mindenki tájékoztatlan. A valószínűség azonban az, hogy a dollárbetéteket és a bankok dollárköveteléseit kivonják a felárfizetés kötelezettsége alól és ezt csak a külkereskedelmi forgalommal kapcsolatosan érvényesítik. Minden esetre, a napokban megérkezik Aradra a Banca Naționala bucarestii vezérigazgatóságának utasítása, ekkor már minden vitát ki lehet küszöbölni, mert ez az intézkedés lesz a mérvadó.

Csak a kontingentálási engedéllyel lehet behozni „minta érték nélkül” jelzésű próbacsomagokat.

A bucarestii iparkamarához az utóbbi időben számos panasz futott be a kereskedők részéről, hogy a „minta érték nélkül” jelzésű csomagokat ugyanolyan eljárásnak vetik alá, mint a kontingentált árukat. Ez az intézkedés természetesen nagyon megnehezíti a külföldi kereskedelmi kapcsolatok lebonyolítását, mert hiszen ezeknél a próba-csomagocskáknál még nincs is szó árubehozatalról, csupán a külföldi áru mintájának megtekintéséről. A bucarestii kereskedelmi és iparkamara most akciót kezdett abban az irányban, hogy a „minta érték nélkül” jelzésű csomagokat mentesítsék a vámformáltságok alól.

CSAK UGY MELLEKESEN.

Pöccgék nagy társaságban vannak és beszélgetés közben többek között elmondja Pöccg, hogy a felesége minden este az éjjeliszekrényre teszi a műfogait.

Döcög félre vonja később Pöccgöt és megkérdezi, minek kellett ezt a társaságban elmondani.

— Hogy minek kellett elmondani? Had lássák, hogy van éjjeliszekrényünk is

Kereskedőknek minősítette az adókvetítő bizottság Timisoarán az iparosokat

Egy adókvetés — egy perc... — Aki vevőket szolgál ki, már kész kereskedő.

Egyetlen védelem a felebbezések lavinája

A nagy adóhenger végiggördült Timisoara felett.

Akinek szerencséje volt, vagy inkább, aki „ügyes” volt, annak most nincs oka panaszra: megmaradt a régi adója. Kereskedők, orvosok, ügyvédek és egyéb foglalkozásuk nem is panaszkodnak túlságosan. De annál hangosabb az iparosok panasza, amelyet jogtalan adóztatási sérelmek értek és ezért most érthetően az adófelebbezések egész zuhataga árasztja el az illetékes hivatalokat.

Ebben az évben folyt le először oly módon az adókvetés, hogy az adókvetítőbizottságok minden egyes adózónál kiszálltak. A bizottságban egy szakember is részt vett, aki a kereskedelmi és iparkamarát képviselte. Az iparosok ezeknek a szakembereknek a részvételéhez sok reményt fűztek, de hiába, mert a bizottságok nem hallgattak a delegátusra; mindenütt automatikusan emelték az adókat.

A tárgyaláson az ellenőr kész referátumot adott elő és ezt a megadózattal közölték. „Tárgyalásról” persze szó sem lehetett. Egy perc alatt

elintézték egy adóalanyt. Ami természetes is akkor, ha naponta átlag 50 „adótárgyalás” folyik le egy bizottság előtt.

A legérzékenyebben az iparosságot érintette, hogy kivétel nélkül kereskedőként adóztatták meg őket, holott más az adókulcs a kereskedőkre és más az iparosokra.

Az iparosok alapadója 8 százalék és az adóalapjukból leszámítanak 20 százalékos forgalmi adó fizetése címén. A kereskedőkre kirótt adó viszont 10 százalékos és náluk nincs meg ez a 20 százalékos engedmény. Így tehát érthető, különösen a kisiparosoknak az elkeseredése, akiket ez a megmagyarázhatatlan megadóztatás — amelyet azzal indokoltak az adóbizottságok, hogy „vevőket is kiszolgálunk” — a lehető legsúlyosabban érint.

Ez a „tévedés” nemcsak Timisoarán, de egész Erdélyben megtörtént. Az iparosság Erdély-szeret küldte el a igazságtalanság ellen, mint ahogyan a kereskedők is tiltakoznának, hogy törvényes jogalap nélkül a bétégsegélyzői adótereleket a nyakukba varrják.

Nem tűrnek többé Londonban egészségtelen munkáslakásokat

Öt és tízezer munkáskasszárnyak épülnek a régi nyomortanyák helyén.

A londoni grófságban, — így hívják a világ metropolisának legöregebb és legbelsőbb részét — rendkívül sok bajt, higiénikus és forgalmi problémát okoz az East-End városnegyed és abban is a Shoreditch-kerület, melyben London legszegényebb néposztálya, főleg a londoni munkáshad él túlszűrt, egészségtelen, öreg, dűledző házakban. A városi tanács most elhatározta, hogy az East-End problémáit megoldja, a régi egészségtelen, ócska lakásnegyedet eltünteti.

Természetesen óriási méretű tervekről van szó, mintegy két-száz-háromszáz ember számára kell új lakást teremteni. Mr. Lewis Silkin, a londoni lakásügyek főbiztosa két tervvel foglalkozik. Az egyik terv szerint London határában új lakónegyedet teremti a egyszerre 20.000 kertes ház építését rendeli el, a másik terv szerint az East-Endben sorozatosan tíz- és ötemeletes bérházakat, munkáskasszárnyakat építenek.

A munkások ugyanis nem szívesen hagyják el a metropolis központját és inkább kis lyukakban laknak a Cityben, mint fürdőszobás, modern lakásokban valahol messze a periferián, ahonnan minden nap idővesztéssel és nagy költséggel utazgathatnak munkahelyükre.

A városi tanács azonban kiszámította, hogy a tízezeres bérháznál minden szoba 148, az ötemeletes bérháznál pedig 113 fontba kerülne. A liftkérdés megoldása is sok gondot okozna, mert a liftkezelők alkalmazása igen drágítaná a bérkasszárnyak üzemeltetését, viszont az automatikus lifteket a munkáscsaládok gyermekei előszeretettel tekintenék játékszernek és így a szerencsétlenségeket alig lehetne elkerülni.

Politikai szempontból sem mutatkozott kíváncsnak, hogy 3—4000 munkás egy-egy bérkasszárnyába kerüljön. Mégis Mr. Lewis Silkin már döntött: az East-Endben megkezdik az öt-tízezeres munkáskasszárnyak építését. A suglakások helyébe így rövidesen óriási bérpaloták és játszótérek, gyönyörű parkok kerülnek.

FINOM KIS HOTELSZOBA.

— A számviz, amit bekészít nekem, mindennap vizskos.

— Mondja már. Ugyis kiköpi.

Palack — papírból.

Szakkörökben a legnagyobb figyelmet kelti Raninger Karl fiatal osztrák mérnök most bejelentett új szabadalma, amely lehetővé teszi, hogy gépi tömegtermelés útján papírból állítsanak elő palackokat. Az ujszerű palackok egyformán alkalmasak vízzel, tejjel, ecettel, gyümölcslével, szirupokkal, étolajjal vagy autólajjal való megtöltésre.

Raninger mérnök különlegesen impregnált kemény papírányaga emellett teljesen szirhatlan. Az ujszerű palackok törhetetlenek, hallatlanul könnyűek, higiénikusak és oly hihetetlenül olcsók, hogy egyszeri használat után eldobhatók.

Az üvegpalackok kereskedelmi alkalmazásának tudvalevőleg éppen az egyik hátránya, hogy az elhasznált üvegeket nem lehet veszni hagyni, mert aránylag drágák, bonyolult tisztítási eljárásokat kell tehát alkalmazni, hogy újra forgalomba hozhatók legyenek. A közönség viszont a palackok drágaságától csak úgy mentesülhet, ha betétet hagy a kereskedőnél, akitől a palackosított folyadékot vásárolta. Raninger mérnök találmanya mindezt fölöslegessé teszi.

BUSZKE APA

— Szent Isten, tis gyereke van! És mi lett belőle?

— Hogy mi? Az első fiam politikus és a másik is sok üzletet csinál a kormányban. A harmadik fiam ügyvéd és a negyedik is tartozik fűnek-fának. Az ötödik fiam filozófus és a hatodik is számár, a hetedik fiam szeszszar és a nyolcadik is tolvaj.

— És a másik kettő?

— Azok lányok. Az egyik most menyasszony és a másiknak is két gyereke van már.

Érdekes semmitűszék döntvény a biztosítási kötvények egyik méltánytalan kikötése ellen.

A biztosítási kötvényben írt az a feltétel, mely szerint tűz esetén semmi sem jár a biztosítottaknak, ha egyetlen valótlán tételt jelentett be, érvénytelen.

A biztosításokra vonatkozó 1930. évi törvény 52. paragrafusa ugyanis előírja azokat az eseteket, melyek a kötvény megsemmisítéséhez vezetnek, ezek között pedig az előbbi feltétel nem szerepel.

Semmitűszék III. szekció 1996—934. sz.

Sajnos, ma már nem
történnek csodák...

Nyersanyag nélkül nincs ipar...

Egy tekintélyes hazai gyáriparos érdekes nyilatkozata Manolescu-Strunga iparügyi miniszter elhibázott iparpolitikájának súlyos tévedéseiről. — Logika és időrendi ellenmondások az iparminiszter álláspontjaiban. — „A hazai gyáripar eladósodott a külföldön, de fizetni akar és fizetni is fog, mert ha nem fizet, az a halálát jelentené.”

Junius 11 a hazai gyáripar fekete napja volt...

A junius 11-én életbe lépett új külkereskedelmi rezsimek újabb súlyos problémák elé állította a hazai gyáriparat, amelynek, ha a fenyegető katasztrófát el akarja kerülni, határozott árpolitikát kell inaugurálnia. Az ország egyik gyáripari vezetője a hazai gyáripar jövő magatartását és árpolitikáját egy közgazdasági lap munkatársának a következőkben fejtette ki:

— A nyersanyagát szükségszerűen importáló hazai gyáripar, — mondotta az illusztris informátor, — igenis eladósodott. Eladósodott, mert a B. N. R. devizakiutalásai ez évben szinte egészen megszűntek. Mert a clearingdeviza kifizetések hosszú hónapokkal maradtak mögötte a clearingbe való lejbefizetésnek. Mert a márciusi rendelkezések alapján csak reményben lehetett importcertifikátokat s ezek segítségével devizákat vásárolni, a valóságban azonban a B. N. R. nem adta ki az ilyen devizavásárlásokhoz szükséges vizákat. És végül eladósodott a gyáripar, mert ez évben a sokat szidalmazott kompenzációs társaságok sem tudtak a nyersanyagimportőröknek megfelelő módon rendelkezésükre állani. — És míg egyik oldalról a kormány lehetetlenné tette a külföldről behozott nyersanyagok kifizetését, — hangzott tovább a nyilatkozat, — a másik oldalról — a megteremtett közvéleményre támaszkodva — valóságos terror-hadjáratot indított be azok ellen a vállalatok ellen, amelyek nyersanyaguk értékét feláras devizával kalkulálták bele termékeik eladási áraiba s így nem voltak hajlandók árukészleteiket veszteséges áron kiárutítani.

Iparügyi miniszterünk idevonatkozó árstabilizáló rendelkezéseit azzal a szofista érveléssel támasztotta alá, hogy a márciusban piacra kerülő készárujához a gyáros a szükséges nyersanyagot már az ősz folyamán be kellett, hogy hozza és ki kellett, hogy fizesse. Akkor pedig a devizák hivatalos árfolyamon még meg voltak szereshetők úgy a B. N. R.-tól, mint a kompenzációs társaságoktól.

— És ezen érveire támaszkodva iparügyi miniszterünk az olcsó ipari termelés támogatása céljából a legkegyetlenebb retorziókat — így az amugy is folyton csökkenő hivatalos importkvóta teljes megvonását — helyezte kilátásba azokkal az ipari termelőkkel szemben, akik gyártmányaik eladási árát az ő hozzájárulása nélkül emelni merészkednek.

A lassan-lassan újból jelentkező fogyasztási válság mellett elsősorban ennek az erőszakos árstabilizációs miniszteri politikának a rovására irandó, hogy gyáripari termelőink egyrésze tényleg régi árain adott el tovább s devizatartozásainak törvényes árfolyamon való likvidálásához várta a jobb jövőt.

Ez a jobb jövő további három hónap elteltével, junius 11-ével köszöntött be.

Manolescu-Strunga iparügyi miniszter hozzájárult a B. N. R. urainak azon koncepciójához, hogy a junius 11-ig a B. N. R. által ki nem utalt devizatartozások ezentúl már csak 44 százalékos felárral lesznek törleszthetők. De ugyanakkor újból stabilizálta az import nyersanyagait, most már elvitathatatlanul legalább 44 százalékos felárral bevásárló gyáriparosoknak az eladási árát. Stabilizálta az árakat, saját eredeti koncepciója szerint, egy szellemes ötlettel. Leszögezte, hogy miután a március 11. és junius 11. közötti rezsimek alatt az eladási árak nem emelkedtek, hol-

ott az importőrök már ezen hónapokban is nyilvánvalóan legalább 44 százalékos felárakkal vásárolták be nyersanyagaikat, áremelésre indok a junius 11-ével életbe léptetett legújabb rezsimek alatt sem lehet.

Hogy juniusi érvelése márciusi érvelésével szöges ellentétben áll, azzal Manolescu-Strunga miniszter épügy nem törődik, mint ahogy nem látszik törődni azzal sem, hogy terrorra alapított árstabilizációs politikája teljes katasztrófába kergetné ipari termelésünket, ha...

— Ha azt importanyagokat feldolgozó gyárosaink hajlandók lesznek továbbra is respektálni! Ha árukészleteiknek veszteséges áron való elkötyavetelésével, devizafelártartalékuknak összehozására többé nem is gondolnának! Ha pénzügyminisztereink, bankárjaink és biztosító vezérigazgatóink egyrészenek mintájára gyáriparosaink is beletörődnének abba a gondolatba, hogy külföldi hitelezőinknek pedig nem fizetünk, mert nem tudunk fizetni!

— Gyáriparosaink azonban másképp fognak cselekedni. Másképp fognak cselekedni, mert — saját üzemeik és országuk becsülete érdekében — másképp kell, hogy cselekedjenek. Gyáriparosaink igenis fizetni akarnak és fizetni fognak külföldi nyersáru-hitelezőinknek. Fizetni akarnak és fizetni fognak, mert — a becsületen túl — ez nekik létkérdésük is.

— Egy pénzügyminiszter külföldi kölcsönök hiányában belföldi kölcsönöket vesz fel s azokból alimentálja államháztartását. Egy bankvezérigazga-

tó külföldi hitel hiányában belföldi hiteletet tud magának szerezni. Egy belföldön nem termelt, mert ki sem termelhető nyersanyagokkal dolgozó gyáros ellenben külföldi hiteleinek elvesztése esetén elveszti existenciáját is. Józan észszel nem tehet mást, minthogy nyersanyagok hiányában leállítja gépeit, haza küldi munkásait, egyszóval beszünteti üzemét.

— Mielőtt azonban idejutnánk, gyáriparosaink fizetni akarnak és fizetni fognak külföldi hitelezőiknek.

— A junius 11-én életbe léptetett legújabb devizaelosztási rezsimek nyílt és őszinte tanításait tudomásul véve nem fognak többé hivatalos árfolyamon beígért, de soha ki nem utalt devizákkal kalkulálni. Olyan árfolyamokon fogják nyersanyagjaikat termelési és eladási áraikba be kalkulálni, amelyeken azokat tényleg meg is tudják vásárolni.

— És ha ezen becsületes, mert reális áralkulációik eredménye az lesz, hogy készáruik eladási árát emelni kell, a fennálló törvényes rendelkezések figyelembe vételével, emelni fogják árakat.

Iparügyi miniszterünk gazdag lehet ötletekben, de ötletekkel — sajnos — nem tudja pótolni nyersanyagszükségletünket. Viszont a gyáriparosoknak nyersanyag kell s ezért meg fogják keresni a módját annak, hogy üzemeik fentartásához szükséges ipari nyersanyagokat, ha kell, harc és küzdelem árán is megkeressék maguknak."

★

Eddig tartott az illusztris gyáros nyilatkozata. A szemüveg, amelyen keresztül az ipari piac közelmúlt nagy eseményeit látja, természetesen nem a fogyasztó, hanem a termelő gyáriparos szemüvegje. Bizonyos, hogy ez a két érdek ellentétben van egymással, de az se tagadható, hogy a fogyasztó érdekei sem egészen azonosak azokkal a tendenciákkal, amelyek Manolescu-Strunga iparügyi miniszter regényes iparpolitikáját sugalmazták. Ha mindezekhez hozzávesszük, hogy a mi kis újságunk olvasói olyanok közül kerülnek ki, akik mint termelő iparosok nemcsak gyártanak, hanem egyben a gyárak fogyasztói is, sokszorosan látnunk kell, hogy a mindenkori kormányzat és a mindenkori iparügyi miniszter darázsfészekbe nyúl bele, amikor bűvészinak csap föl és néhány rövid hónap leforgása alatt életre akarja varázsolni a törvény- és rendeletlombikokban kifőzött miniszteri programot.

Kétségtelen, hogy a fentiekben leközölt nyilatkozat kissé túlzottan sötétnek látja a helyzetet, de az is bizonyos, hogy — „nyersanyag nélkül nincs ipar”...

Huszonegy legfontosabb ipari ország termelése elérte az 1929-es nívót

A világgazdasági konjunktúra javulásának haladása.

Közel három éve annak, hogy 1932 közepén a világgazdasági válság legmélyebb pontját elérte, és két éve, hogy a javulás folyamata megkezdődött. Ennek a két éve tartó javulásnak a jellemzőbb vonásai az ipari termelés növekedése, amelynek eredményeképpen a 21 legfontosabb ipari ország ipari termelésének átlagos színvonala az 1929 évi legmagasabb pontot csaknem elérte.

A javulás azonban nem egyenletes és még egyes országokban is csak a közgazdaság egy-egy ágára szorítkozik. Így Japánban az ipari termelés színvonala ma 50 százalékkal magasabb, mint 1929-ben volt, de a mezőgazdaság súlyos válsága állandóan tovább tart.

A két éves javulási folyamat menete sem volt egyenletes, gyakori visszaesések zavarják meg. A legfeltűnőbb jelenség, hogy a gazdasági forgalomnak éppen az a két ága, amely a valóságos világkonjunktúra számára a legnagyobb je-

lentőségűek: a világkereskedelem és a nemzetközi tőkeforgalom még mindig teljesen megrekedt, stagnál. Ez is arra mutat, hogy a javulás nagyrészt az egyes országokban történt állami beavatkozások eredménye, „manipulált konjunktúra.”

Igy az ipari termelés feltűnően nagy emelkedése ellenére a világ munkanélkülisége az 1927 évi 7 millióról 1933-ig 30 millióra nőtt és azóta is csak egyharmadrészevel csökkent.

A nemzetközi áruforgalomban nagyfontosságú nyersanyagok árai az 1932. közepéig szenvedett árvesztésnek felét visszanyerték, ezzel a különböző árucsoportok közötti árszínvonalletérésének, az „ollók” nyílása is kisebbedett, az adósságok viszonylagos terhe csökkent. A válság folyamán felhalmozott árukészletek nagyrészt lényegesen megcsappantak.

A részvények nemzetközi árfolyamindexe az 1932. évi mélyponthoz viszonyítva 53 százalékkal, a kötvényeké 24 százalékkal nőtt.

A javulás folyamata az utolsó hónapokban is további haladást tett. A valutazavarások egy időre kisebb visszaesést idéztek elő, de ez év május végén az ipari termelés, az árak, a tőzsdéi árfolyamok színvonala a múlt év májusával szemben még mindig kedvezőbb helyzetet mutatnak.

WAS IST EINE BRAUT?

Ein kleiner Junge wurde gefragt, ob er wisse, was eine Braut sei.

Nach einigem Überlegen antwortet der Bub: „Eine Braut ist eine Frau, die noch keinen Mann hat, aber schon einen weiss”.

Jogesetek a kisipar köréből

A betegeskedő munkás szerződése minden felmondás nélkül megszűnik

A timisoarai munkaügyi bíróság 135/1935 számú elvi döntvénye.

Egy építőipari szakmunkás múlt év március 11-től augusztus 22-ig működött munkaadójánál, de ekkor beteg lett és hosszú ideig tartó betegeskedés után csak október hó 16-án jelentkezett munkára. A munkaadó építész nem fogadta vissza szolgálatba a szakmunkást, mire az felmondási időre járó illetményért kártérítési keresetet indított.

A munkaadó a kereset elutasítását kérte. Indoka, hogy a munkás betegeskedése miatt hét héttig nem teljesített szolgálatot. Elismeri, hogy a betegség vis major, de a munkaügyi törvény 88-ik paragrafusa alapján betegség esetén csak tisztviselők kérhetnek felmondási időre járó fizetést és

mivel a felperes csak szakmunkási minőségben volt nála alkalmazásban, a felmondási időre járó fizetést nem követelheti.

A munkaadó arra is hivatkozott hogy a munkaügyi törvény 74-ik paragrafusa alapján

munkaadó és munkás között a szerződéses jogviszony a munkás betegsége okából minden felmondás nélkül megszűnik.

E tekintetben a munkások védelmére a társadalombiztosító törvény tartalmaz intézkedést, mert a beteg munkásnak a betegség első hét napjára teljes fizetést ír elő, amit a munkaadó tartozik viselni. Ennek a kötelezettségének alperes munkaadó eleget tett, így semmi más kötelezettsége felperessel szemben nincsen.

A timisoarai munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. Megállapítja a bírósági indoklás, hogy a beteg munkásnak a munkásbiztosító törvény rendelkezései szerint csak a betegség első hét napjára jár fizetés a munkaadótól. Ezen az időn túl a munkás a társadalombiztosító táppénzét kapja az általa és a munkaadó által fizetett díjtétel arányában. A munkaügyi és társadalombiztosítási törvény idézett rendelkezései alapján nyilvánvaló, hogy a betegeskedő munkás szerződése minden felmondás nélkül megszűnik.

Harmadfokon a semmitőszék dönt a társadalombiztosító elleni perekben is

A legfőbb semmitőszék teljes ülésének 20/1935. számú elvi jelentőségű döntvénye.

Az Unirea részvénytársaság a társadalombiztosító egyik kivetése ellen a betegsegélyző intézmény elsőfokú ítélkező bizottságánál felfolyamodással élt és amikor az így kapott döntést a maga számára nem tartotta kielégítőnek, azt a társadalombiztosító központi felelősségi bizottságához felebbezte meg. Az Unirea felfolyamodását mindkét bizottság elutasította, mire az a határozat ellen a legfőbb semmitőszéknél kért felülvizsgálatot.

Az ügyben a társadalombiztosító ügyésze a felülvizsgálati kérelemnek tárgyalás nélkül való elutasítását kérte. Indoka, hogy a társadalombiztosító törvény speciális törvény, amelynek 101-ik és 102-ik szakaszai pontosan meghatározzák azokat a fórumokat, amelyekhez a felek felülvizsgálati kérelemmel folyamodhatnak. Ezek a fórumok pedig első fokon a betegsegélyző ítélkező bizottsága, másodfokon pedig annak felelősségi bizottsága. A munkásbiztosítási törvény 102-ik paragrafusa szerint ennek a felelősségi bizottságnak határozatai véglegesek és mint ilyenek végre is hajthatók. A vonatkozó törvény idézett szakaszaiban más bírói fórum nincs megemlítve, tehát — a társadalombiztosító ügyésze szerint — a felelősségi bizottság határozatai ellen további jogorvoslatnak helye nincs. Az ügyész szerint a felülvizsgálati kérelemnek a legfőbb semmitőszékhez való benyújtása a törvényes sza-

„Nem a törvényben, hanem a végrehajtási utasításban van a hiba“

Az Ugir emlékiratának érdekes megállapítása a nemzeti munkavédelem törvényéről.

Más a törvény szelleme és más a végrehajtási utasítás

Bucurestiben a kereskedelemügyi minisztérium hónapok óta folytatja a vállalati alkalmazottak ellenőrzését a nemzeti munka védelméről hozott törvény alapján. Jóformán alig mulik el nap, hogy a hivatalos lap ne közölné a minisztérium hirdményeit, amelyek a vállalatok névjegyzékét tartalmazzák. Egy most megjelent rendelet például megbírságot

egy nagyobb aradi vállalatot 100.000 leire, alkalmazottainak helytelen bejelentése miatt,

de voltak már milliós bírságok is, mert ezeket nem az elkövetett hiba, vagy mulasztás mérvéhez képest, hanem a vállalat alaptőkéjéhez mérten vetik ki.

A Romániai Gyáriparosok Szövetsége, az UGIR memorandummal fordult a kormányhoz és abban rámutat a kereskedelmi minisztérium eljárásának tarthatatlanságára. A bírságokat ugyanis nem a törvénynek, hanem a végrehajtási rendeletnek megsértése miatt vetik ki és így felette kétséges, hogy ezek helytállóak-e? Ebben a tekintetben nálunk furcsa gyakorlat alakult ki. A minisztériumok személyzete elkészít egy törvényjavaslatot, amely természetesen a minisztérium álláspontját tartalmazza a törvényi uton szabályzandó kérdésben. A javaslatot a miniszter a törvényhozás elé terjeszti, ahol az rendszerint kisebb-nagyobb módosítások árán keresztülmegy. A minisztériumnak azonban nincsen mindig inyére az a változtatás, amelyet a szenátus vagy a képviselőház végez a törvényen. A miniszteri tisztviselők ilyenkor igyekeznek hatálytalanná tenni a módosításokat és érvenyt szerezni az eredeti rendelkezésnek, amelyet ők szerettek volna a törvényben látni. Erre a törvény végrehajtási utasítása ad módot, amely már tisztán a minisztérium munkája és nem kerül a törvényhozó testületek plenuma elé.

Igy történt a nemzeti munkavédelmi törvény nem egy rendelkezésével is. A törvény 1. szakasza kimondja, hogy a vállalatoknál alkalmazott személyzet a törvény által felállított mind az öt kategóriában 80 százalékbán csak román lehet. Ez az arány áll természetesen a „personal administrativ superior” című kategóriára is, amelyben a vezérigazgató, ezek helyettesei, továbbá a cégjegyzők, titkárok és osztályfőnökök vannak. Ha valamely vállalatnak — különösen a külföldi tőkével létesülteknek — vezérigazgatója nem román állampolgár, de a többi négy vagy öt főtisztviselő román, a 20 százalékos arány nincs túlépve.

A végrehajtási utasítás azonban a cégjegyzőket kiveszi a főtisztviselők közül és így azoknak a vállalatoknak, amelyeknek vezérigazgatója idegen állampolgár, még

legalább négy román állampolgárságu vezérigazgatót kellene alkalmazniuk,

hogy nem a törvénynek, hanem — a végrehajtási rendeletnek rendelkezéseit meg ne sértsek.

Az alkalmazottak etnikai származásának kitüntetéséről szintén csak a rendeletben és nem a törvényben van szó.

Ennek az adatnak kitüntetése azonban sok esetben nagy nehézségekbe ütközik, mert maguk az alkalmazottak sem tudják eldönteni, hogy milyen nemzetiségűek? Minthogy a rendelet erre nézve nem ad tájékoztatást, nem lehet tudni, hogy a név, az apa, esetleg az özvegy anyja, az érzés és meggyőződés, vagy az anyanyelv döntő-e a nemzetiség meghatározásánál. Különösen itt Erdélyben, ahol napirenden vannak a vegyes házasságok, majdnem lehetetlen meghatározni egy-egy alkalmazott etnikai származását.

A kivetett bírságok ellen felebbezésnek nincs helye s összegük a legtöbb esetben igen súlyos. A miniszteri büntetés ellen azonban a rendes bírói fórumoknál lehet orvoslást keresni és nem valószínű, hogy a bíróságok törvényesnek ismerjenek el büntetéseket, amelyek nem törvényen alapulnak.

TUDOMANYSZOMJAS VÖLEGÉNYJELÖLT.

Köcsög elmegy egy nőorvoshoz és helyet foglalt a várószobában, ahol már több hölgy várakozik. Az orvos beengedi a soron következő hölgyet, közben észre veszi Köcsögöt és oda szól neki:

— Férfiaknak nem rendelek.

Ez a jelenet többször megismétlődik, de Köcsög rendületlenül a helyén marad. Amikor már minden hölgy elment, bemegy végre a rendelőbe.

— Hát nem hallotta, — mondja neki az orvos, — hogy férfiaknak nem rendelek?

— Hallottam, de nekem csak egy kérdésem volna a doktor urhos.

— Halljuk!

— Tessék nekem megmondani, — szól Köcsög és végigmutat a hasán, — hogyha valaki innentől idáig fel van vágva, az császármetézés?

— Igen, az. De miért érdekli és magát?

— Azért, kérem, mert a tegnap ledynézőben voltam.

Új vezérigazgatót kapott a központi vámhivatal.

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter M. Vulcanescu előadót nevezte ki vezérigazgatónak a központi vámhivatal élére.

Ugyanakkor V. Constantiniu igazgatót a pénzügyi tisztviselők hitelintézetéhez s P. Petre aligazgatót a statisztikai osztályhoz helyezte át.

bályok figyelmen kívül hagyása mellett történt és így annak a legfőbb bíróság nem adhat helyt, mert hiszen a vonatkozó törvények nem háromfokú, hanem csak kétfokú bírói hatóságot jelöltek meg az ilyen ügyek elintézésére.

Az Unirea rt. jogi képviselője a fenti érvekkel szemben az alkotmánytörvényre hivatkozott és előadta, hogy a felülvizsgálati jogot az alkotmánytörvény ilyen esetekben is biztosítja a jogkereső közönség számára. Ha a társadalombiztosító törvény nem jelöli is meg a felülvizsgálatra illetékes harmadfokú bíróságot, az alkotmánytörvény értelmében a legfőbb semmitőszék azért mégis illetékes a társadalombiztosító két alsóbbfokú bírói intézménye döntésének felülvizsgálatára.

A bonyodalmas és elvi jelentőségű ügyben a legfőbb semmitőszék teljes ülést tartott, amelyen

kimondotta, hogy az alkotmánytörvény értelmében a legfőbb semmitőszék felülvizsgálati joga megadott jog. Ha valamely törvény nem jelöli is meg a felülvizsgálat elbírálására illetékes bíróságot, harmadfokú felülvizsgálat megejtésére a legfőbb semmitőszék akkor is hatáskörrel bír, tehát arra akkor is illetékes. Ennek az elvi állásfoglalásnak alapján a legfőbb semmitőszék el is rendelte az Unirea rt. felülvizsgálási kérelmének letárgyalását.

A nagyfontosságú semmitőszéki határozat értelmében tehát harmadfokú felülvizsgálatnak a társadalombiztosító ügyekben is van helye, bár a vonatkozó speciális törvény szövege nem tesz említést arról, hogy a társadalombiztosító két házai bíróságának döntései ellen végső fokon a semmitőszékhez lehet felülvizsgálattal élni.

Közl.: Kele Sándor dr.

Sulyos kártérítési per a vízvezeték-szerelő gondatlansága miatt

Elitelték a vállalkozót, mert a munkások fedetlenül hagyták a vizóra aknáját.

Múlt év június havában sulyos szerencsétlenség érte Parádi Ferenc eljuji jogszigorlót. Az esti órákban a fiatal ember az egyetem melletti kis utcából a Cogalniceanu-utca felé tartott, amikor váratlanul egy ott tátongó hatalmas gödörbe esett. A szerencsétlenség pillanatában Parádi elvesztette eszméletét, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Orvosai itt megállapították, hogy belső sérülései annyira sulyosak, hogy csak a leggondosabb ápolással lehet megmenteni a jogszigorló életét. Parádi Ferenc a szerencsétlenség után két hónapig feküdt a kórházban, míg annyira javult állapota, hogy elhagyhatta az ágyát.

A rendőrség által bevezetett nyomozás során megállapítást nyert, hogy az üreget Simon Gligor eljuji vízmű vállalkozó és annak alkalmazottjai hagyták fedetlen, akik egy vizórát akartak elhelyezni az utcaszakaszon. Az ügyészség e megállapítás alapján vádat emelt a vállalkozó, Jore Sabin és Chiorean szerelők ellen gondatlanságból előidézt sulyos testisértes miatt.

Az ügy többszöri tárgyalás után most újból napirendre került a törvényszék első szekciója előtt. A tárgyaláson előnek Mátyás János tanut hallgatta ki a bíróság, aki előadta, hogy ő is jelen volt a gödör ásásánál, mint Simon Gligor alkalmazottja. Az elnök azon kérdésére, hogy miért nem fődtek be estére az üreget és ha már nem is fődték be, miért nem helyeztek melléje lámpát, a tanu elmondja, hogy éppen vihar volt és ha meg is gyújtották volna a lámpát, a szél úgy is eloltotta volna.

Clugudeanu ügyész nyilvánvaló gondatlanságnak minősítette Simon Gligor vállalkozó hanyagságát, éppen ezért a Btk. 310-ik szakasza alapján sulyos büntetést kért a fővádlottra. Hangsúlyozta, hogy a városi polgárok nem járhatnak állandóan reflektorral a kezükben, hogy megvilágítsák a földet, ahová lépnek. Az ilyenfajta égrifogókat már egyszer el kell tüntetni a város területéről, hogy a lakosság élete minden pillanatban ne forogjon életveszélyben. Visszautasította a védelemnek azon érvelését, hogy vihar volt és ezért nem lehetett lámpát gyújtani a kérdéses helyen.

A vádlottak arra való hivatkozással, hogy csak az lehet felelős a szerencsétlenségért, aki a gödörbe esett, mivel nem nézte meg, hogy hová lépett, felmentő ítéletet kértek.

A tanács rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely egyedül Simon Gligor vállalkozót találja bűnösnek. Hivatásbeli gondatlanságból eredő sulyos testisértes büntette miatt 1000 lei fő és 500 lei mellékbüntetésre ítéli. Az ítélet kihirdetése után Parádi Ferenc ügyvédje polgári kártérítési igényt jelentett be, amit a törvényszék polgári bíróság elé utasított.

Az ítélet ellen az ügyész sulyosbitásért, a vádlott felmentésért felebbezett.

LÉGY NYUGODT.

— Nem értelek téged, hogyan mehatsz férjhez hozzá. Hiszen kétszer akkora mint te!
— Nem tess semmit. Légy nyugodt, ha a felesége leszek, össze fogja húzni magát.

DAS VERKANNTÉ RASIERWASSER

Der Arzt wurde zu einem Patienten gerufen und riet ihm unbedingt, seinen Whisky nur mit heissem Wasser verdünnt zu trinken. Sonst dürfte er überhaupt keinen zu sich nehmen.

„Aber wie soll ich heisses Wasser bekommen? fragte der Patient. Meine Frau wird mir nicht erlauben, dass ich es zum Whisky gebrauche.“

„Na, sagen Sie ihr, dass Sie's zum Rasieren wollen“, meinte der Doktor beim Fortgehen.

Am nächsten Morgen kam der Arzt wieder und fragte, wie es dem Patienten ginge.

„Ich bin ganz ausser mir“, erwiderte sie, „ich glaube, er ist vollkommen verrückt gemorden; er rasiert sich jede Stunde.“

Mit tartalmazznak az új adótörvény büntető rendelkezései?

A kisiparosok minősítését megváltoztatta az új adótörvény. — Mit ír elő a törvény az iparosok által vezetett üzleti könyvekre?

Milyennek kell lenni a büntető jegyzőkönyvnek?

A 105 szakasz az adó büntető törvénykönyve. Ez a következőképpen intézkedik:

1. Az az adózó, aki adóvallomását nem nyújtja be kellő időben, aki az összes adatokra nézve nem teljesen kikötött adóvallomást nyújt be, továbbá az, aki adókönyvét felhívásra nem mutatja be, egész évi adójának egynegyed részével egyenlő bírsággal büntetendő.

2. Az az adózó, aki az adózás alkalmával könyveit, szerződéseit, vagy más olyan iratit, amelyekből megadózatható jövedelme kitűnik, nem mutatja fel, vagy aki nem ad felhívásra sem a pénzügyi közegeknek teljes információt, amennyiben az tűnne ki, hogy könyvei, vagy iratit alapján nagyobb adóval kell megróni, mint amennyit a pénzügyi közegek megállapítottak, a jövedelem-különbözet utáni adó háromszoros összegével egyenlő bírsággal büntetendő.

3. A törvény rendelkezéseivel szemben elkövetett minden más visszaélés, amely az adókövető bizottsággal, vagy adókövetési szervekkel szemben köteles nyilvántartás elmulasztása céljából történt és az adóköteles jövedelem eltitkolását eredményezte, az eredetileg meg nem adózott, csak később megállapított jövedelem után számított adó kétszeresével egyenlő bírsággal büntetendő.

4. Ugyanez a büntetés alkalmazandó mindenféle olyan vállalatnál szemben, amely abból a célból, hogy magát a kincstár ellenőrzése alól kivonja, olyan könyveket vezet, amelyekben kevesebb jövedelmet tüntet fel, nem mutatja fel a kincstári adószerveknek könyveit, továbbá azok a vállalatok is, amelyek fiktív elnevezésű passzív számlákat készítenek az amortizációkat túlértékelik, latens tartalékokat vesznek fel, vagy hasonló műveleteket csinálnak anélkül, hogy ezeket az adókövetés alkalmával közöljék.

5. Azok az adózók, akik nem mutatják fel az adókövető bizottság előtt, ahol globális jövedelmüket megállapítják, a más adóhivatalok által kibocsátott karnetjeiket adó alá eső jövedelmikről, globális adójuk összegének kétszeresével egyenlő bírsággal sújtandók.

6. Azok a kereskedők, akik nem vezetnek kereskedelmi könyveket, évi adójukkal egyenlő bírsággal büntetendők. Ez a bírság azonban nem alkalmazható a kisiparosokra és kiskereskedőkre, akiket a forgalmi adótörvény 12-ik cikkulusa határoz meg.

Ez a paragrafus, különösen ennek a másodikk bekezdése, bizonyára sok tévedésre fog alkalmat adni. Kétségtelen ugyanis, hogy a patenta fixa alá eső összes kereskedőre áll ez a kivétel, annál is inkább, mert az új adótörvény 30-ik cikkulusa szerint kiskereskedőknek kifejezetten azok tekintendők, akiket a megyei osztályozó bizottságok ilyeneknek minősítanak. Csak a kisiparosokra érvényes a forgalmi adótörvény definíciója. Ez ugyancsak a 30-ik cikkulussal kezdő bekezdéséből tűnik ki, amely szerint kisiparosoknak azok tekintendők, akik az 1932 december 31-én kelt forgalmi adótörvény 12-ik cikkulusa rendelkezéseinek megfelelően.

Megjegyezzük továbbá azt, hogy a kisiparosok minősítése az új adótörvénnyel változást szenvedett, mert az új törvény szerint nem az 1934 április 1-ei törvény 9-ik szakasza, hanem az 1932 december 31-iki törvény 12-ik szakasza határozza meg a kisiparos fogalmát.

7. Azok az iparosok és kereskedők, akik vezetnek ugyan rendes könyveket, azonban azokat nem mutatják fel, vagy a kincstár által megadott határidőben a könyvek mellékleteit nem közlik, legkésőbb a kincstár írásbeli felhívásától számított nyolc nap alatt a késedelem minden napja után 500—1000 lejig terjedhető bírsággal büntethetők.

8. Azok a személyek, akik az adózókkal szerződéses viszonyban állanak és a kincstár által a szerződés tárgyának megadóztatására vonatkozóan kért felvilágosításokat tíz nap alatt

nem adják meg, tízezer lejig terjedhető pénzbírsággal büntetendők. Az információk megadásának megtagadását külön jegyzőkönyvben kell megállapítani.

9. Ingatlanoknak és szállodáknak tulajdonosai, vagy albérlői, akik adóvallomásukat nem adják be, olyan bírsággal büntetendők, amely egyenlő az ingatlanok, lakrészek vagy buterózott szobák egy évi bére után, az ingatlanok tulajdonosai által fizetendő adóval.

A jelen törvényben felsorolt összes bírságok megkülönböztetendők az államot illető adóktól, azokat külön kell megállapítani más jegyzőkönyvben. A jegyzőkönyvek ellen beadott felebbezéseket a törvényszék bírálja el, amely, ha úgy találja, hogy nem forognak fenn büntetendő cselekmények, felmentheti az adózót a bírságok fizetése alól, ugyanakkor azonban ugyanebben a végzésben megállapíthatja az adó mennyiségét és e határozatnak a kincstár javára végrehajtható ereje lesz.

A törvény ellen elkövetett összes kihágások megállapítása jegyzőkönyvek felvétele után történik. A kihágások megállapítása az inspektorok és kontrolorok útján, valamint a pénzügyminisztérium által kiküldött tisztviselő delegátus útján történik. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell annak nevét és foglalkozását, aki ellen a nyomozás folyt, a kihágás tárgyát, fel kell tüntetni a törvénynek azokat az artikulussait, amelyek ellen a kihágást elkövették és azokat az artikulussait is, amelyek a kihágást büntetik. Ezeket a jegyzőkönyveket a következő hatóságok hagyják jóvá:

1. Százezer lejig bezáróan az adókövető pénzügyigazgatóságok.
2. Százezertől két millió lejig bezáróan az egyenes adók igazgatósága.
3. Két millió felett pedig a pénzügyminisztérium államtitkára.

RELATIVITAT.

„Wer ist denn eigentlich Herr bei Ihnen zu Hause?“

„Ja, meine Frau herrscht natürlich über die Kinder, das Mädchen, den Hund und die Katze. Aber mit dem Goldfisch kann ich machen, was mir passt!“

Eredményes volt a gazdasági kisanantantáltesezése

A kisanantállamok gazdasági tanácsa kétfőn délelőtt tartotta meg zárülését, amely után hivatalos közleményt adtak ki. Eszerint a tanács elhatározta, hogy fokozni fogják a három állam közötti árucserét s általában szorososan együttműködnek a különböző gazdasági területeken. Elhatározták továbbá a kisanant-államok közötti postaszövetség kiépítését, valamint, hogy megrendezik a kisanant-államok nagy közös gazdasági kiállítását.

A kisanant gazdasági tanácsa legközelebb október 14-iki kezdettel Belgrádban ülésezik.

SZEGÉNY NAGYMAMA.

Lilike nagyon neveletlen volt.

— Kisánnyom, — mondja a mama, — illedelmesebbnek kell lenned, mert máskülönbben én nagyon megcsúnyulok és azt úgy-e nem akarod?

— Miért csúnyulsz meg attól, ha én illetlen vagyok? — érdeklődik Lilike.

— Mert a mamának, ha a kisánnyuk neveltsége miatt busulnak, mindig új ráns kelettesik az arcukon.

— Ojjé! — szólt Lilike tárgyilagosan, — mennyit sirhatott miattad szegény nagymama

A kormánynak mindent meg kell tennie, hogy a költségvetési hiányokat ellüntesse

Miért szigorú az adóbehajtás? — Seregszemle az egyenes adó, forgalmi adó, az állami vámok és az államvasut bevételei mérlegei fölött.

Itt a terminus: az állami egyenes adók behajtása nagy erővel folyik, a pénzügyminiszter nemcsak közegeit szorítja az adók pontos és késedelem nélküli behajtására, hanem az adófizető közönséget is komoly előnyökkel csalogatja adótartozásainak minél gyorsabb kifizetésére. Így azoknak, akik e hó végéig kifizetik régi adótartozásaikat, elegendik a kamatok, amelyeket terhükre a késedelmes fizetés miatt előírtak. Aki ugyanezen időpontig egész évi adójukat előre kifizetik, 7 százalékos leírásra tarthatnak igényt, az örökösödési adó késedelem nélküli fizetői pedig ugyancsak 7 százalékos leírással egyenlíthetik ki tartozásaikat.

Ezen a módon sikerült a pénzügyminiszternek biztosítani az egyenesadók elég kielégítő beszedését, annál több baj van a közvetett adók körül. Hogy az állam vámbevételei esnek, ezen tulajdonképpen alig lehet csökkenni, ha figyelembe vesszük, hogy a külkereskedelmi forgalom milyen hosszú idő óta stagnál s hogy a behozatal az új külkereskedelmi rendelet megjelenése óta sem indult meg — részint mert hátráltatja a túl magas — 44 százalékos — behozatali jutalék, részint pedig, mert ezen az áron is csak majd akkor indulhat meg az import, ha az engedélyezett kivitel prémiumok mellett megkezdődik az export is s a Banca Nationala megfelelő mennyiségű deviza fölött rendelkezik a behozatal fedezésére. Az állami vámbevételek ilyen körülmények között csak csökkenhetnek.

Jelentkezik is egy 3—4 százalékos bevételi hiány a költségvetési előiránnyal szemben,

de majdnem ugyanekkora a hiány a behozott áruk mennyiségével szemben is. Ennek a magyarázata viszont csak az lehet, hogy

a csempészés divatja újra fellendült,

mint az inflációs időkben, amikor a legrentábilisabb üzletágak közé tartozott a vám elkerülésével behozni az országba külföldi árukat. Ezuttal valószínűleg nem a kereset-vágy készíti az embereket a vámhivatalok elkerülésére, hanem a legális import nehézségei.

A legfeltűnőbb hiány a forgalmi adók hozamában jelentkezik. Tudvalevő, hogy az ideai költségvetés számára a forgalmi adókat nagy mértékben emelték. Alig van árucikk, amely a régi forgalmi adót fizetné s az emelés nem is kisméretű. Ennek ellenére

ez év április havában 157 millióval kevesebb forgalmi adó folyt be a magasabb kulcsok mellett, mint tavaly ugyanezen hónapban az alacsonyabb kulcsok mellett és 230 millióval kevesebb, mint a költségvetési előiránnyal az adóemelésre alapított összege.

Ennek az adónemnek csökkenése csak a forgalom csökkenésével magyarázható, itt csempészésre nincs lehetőség,

a kisebb adóbevételek kisebb forgalmat jelentenek.

A legkomolyabb veszélyt az államháztartás egyensúlyának felborítására az államvasutak pénzügyi helyzete jelenti. A közlekedési miniszternek a minisztertanács elé terjesztett jelentése szerint

a CFR deficitje az év végére eléri a 2300 milliót.

Ez a hiány több okból áll össze. A leglényegesebb a forgalom csökkenése, aminek következménye az, hogy 8.600 millióval nagyobb bevételre ezen a címen a vasut nem számíthat. Ha figyelembe vesszük, hogy 1929-ben több mint 12 milliárd volt a vasuti forgalom eredménye, a csökkenés elég tekintélyesnek mondható. Baj az is, hogy az állam nem fizeti pontosan a vasuti szállítást s ennek következtében a beszerzések alaposan megdrágultak. Panaszolja az államvasutak igazgatósága, hogy külföldi beszerzéseire nem kap a jegybanktól elegendő devizát s így

kénytelen maga is sokszor fekete tőzsdén fedezni deviza-szükségleteit. Ezen a ci-

Nem emelhetők a raktáron levő áruk árai

Vegyszerek, fémárúk, orvosi cikkek áránál a kormány kénytelen lesz áremeléseket engedélyezni, de szigorúan megakadályoz minden más áremelést.

Az érdekeltek bevonásával állapítják meg az új árakat

Természetes, hogy az új külkereskedelmi szabályzat, amely minden külföldről behozott áru, nyersanyag vagy készáru fizetéséhez szükséges devizákra 44 százalékos felárat állapít meg, meg fogja drágítani nemcsak a külföldi cikkeket, hanem minden itthon előállított árut is. Ez az új rendelet közzétételének első percében nyilvánvaló volt, mert a 44 százalékos deviza-felár éppen olyan alkatrésze a cikk árának, mint maga az alapár s ezt is csak a fogyasztó fizetheti meg. A kereskedelmi miniszter álláspontja — a Banca Nationalával egyezően — az, hogy az áremelések nem indokoltak, mert a kompenzációs jutalékok, amelyeket azelőtt kellett az importőröknek fizetniük, semmivel sem voltak alacsonyabbak, mint a mai import-jutalék. Ez igaz, de igaz az is, hogy igen sok külföldi országból nem kompenzációs, hanem clearing-alapon importáltak, a clearing-megállapodások mellett pedig se valuta-felarat, se kompenzációs jutalékot fizetni nem kellett.

A kérdés már most az, lehet-e valamilyen kapcsolatot létesíteni áruk között, amelyek clearing számlán és amelyek kompenzációs alapon jöttek be az országba? Nagyon nehezen. Semmiesetre sem lehet a Németországból beszerzett vagy beszerzendő áruknál, amelyek eddig 3—5 százalékos jutalék mellett voltak importálhatók, ezentúl pedig 44 százalékos felárral lesznek csak vásárolhatók.

Vegyi szerek, fémárúk és orvosi cikkek áránál tehát a kormány kénytelen lesz áremeléseket engedélyezni, de annál szigorúbban megakadályoz minden más áremelést.

A kereskedelmi miniszter összehívta az ár-ellenőrző bizottságot, amely már szombaton

megkezdte ülészeit. Első nap a gyarmat-áru és gyógyszeráru-kereskedők voltak a bizottság előtt és kifejtették, hogy milyen okok kényszerítik őket az áruk emelésére. Ma a kézműáru, bőr és vasszakma kerül sorra.

Mindenesetre helyes, hogy a kormány az érdekeltségek meghallgatásával jár el az új árak megállapításánál, de nagy kérdés, hogy az ár-ellenőrző bizottság tud-e eredményes munkát végezni avval a helyzettel szemben, amelyet magának a kormánynak rendelkezései idéztek elő. A kereskedelmi és ipari ügyi inspektorokhoz szigorú utasítás ment az árak ellenőrzésére:

egyelőre semmiféle szakmában nincs helye az áremeléseknek,

amíg a miniszteri bizottság az új árakat meg nem állapítja, mert a 44 százalékos behozatali prémiummal sujtott import még nem kezdődött meg, még ezen az alapon senki nem kapott behozatali engedélyt, ezen a réven tehát senkinek áruja még nem drágult meg,

a raktáron lévő áruk árának emelése pedig nincs megengedve egy esetleges jövőendő drágulás reményében.

Az érdekelte szakmákkal folytatott tárgyalások alapján a minisztérium meg fogja állapítani az új árakat, ami már az új külkereskedelmi rezsim hatásának figyelembevételével történik meg. Tudvalevő, hogy a kormány az árdragításokat üldöző u. n. specula-törvényt rendkívüli módon szigorította, aki ellen az új rendelkezések alapján feljelentést tesznek, az nehezen szabadul a súlyos pénz- és elzárási büntetés alól. A gyárosok és kereskedők tehát a legnagyobb óvatosságra vannak saját maguk érdekében kötelezve.

DAS LETZTE MITTEL.

„Wenn Bubi nicht einschlafen will, bringen Sie ihm her. Ich werde ihm etwas vorsingen.“
„Das nützt nichts, gnädige Frau. Ich habe ihm auch schon damit gedroht.“

Nem kap betegsegélyző székházat Arad.

Az aradi munkásbiztosító és betegsegélyző pénztár még az elmúlt év tavaszán elhatározta, hogy négyemeletes székházat épít a Bul. Regatta Ferdinandon lévő telken.

Az új székházra feltétlenül szükség volt, mivel a régi nem képes befogadni a gyógykezelésre szorulókat. Az aradi betegsegélyző pénztár kezdeményezésére az országos központ ötmillió leit szavazott meg az új négyemeletes palota felépítésére.

A minisztertanács legutóbbi határozata azonban kimondotta, hogy egy esztendőig egyetlen középületet sem lehet építeni az ország területén, mert ehhez jelenleg nincs pénz. Így az aradi munkásbiztosító egyelőre azegre akaszthatja mérész építkezési terveit.

ŐSZINTE.

„A fiatal Cinege esti látogatást tesz egy lányos háznál. A ház urnöje megkérdezi tőle:

— Parancsol egy feketét?
— Köszönöm, nem kérek, — feleli Cinege, — még nem vacsoráztam.

Meg egyezéssel ért véget a cluji faipari munkások bérmozgalma.

A cluji asztalosmunkások bérmozgalma egy hónappal ezelőtt indult meg. A munkások általános béremelést és az óradijak felemelését kérték a munkaadóktól. A megindult tárgyalások megegyezéssel végeztek, mert a munkaadók — bár helyzetük elviselhetetlenül súlyos, — teljesítették munkásaik jogos igényeit.

A munkügyi felügyelőség előtt aláírt és egy évi határidőre megkötött kollektív szerződés szerint az asztalosmunkások tíz százalékos általános béremelést kaptak.

A fényező munkások óradiját 5—7.50 leiben, a segédmunkások óradiját 7.50—13.50 leiben állapították meg.

A munkaadókat a béremelés, a nyersanyagok drágulása és az adók emelkedése súlyos helyzet elé állította. Ez a helyzet az asztalosipari termékek áremelését fogja maga után vonni, de ebből a munkaadóknak vajmi kevés hasznuk lesz. A cluji asztalosiparosok helyzete az utóbbi években annyira leromlott, hogy közülük sokan lemondtak iparuk gyakorlatáról.

DENUMIREA JUSTA.

— Ce faci colega. Te vād cu un inel de logodnă?!

— Da, de eri sunt logodit cu fiica bogatului bancher Trandafirescu.

— Aha, vasăzică: un colac de salvare!

men mintegy 100 millió többkiadása volt a CFR-nek.

A vasut deficitje végeredményben természetesen az állami költségvetést terheli s így az államra nézve nem közömbös, hogy a vasutnak jól megy-e a dolga, vagy rosszul?

Az állami budget hiánya azonban ha az eddigi években is veszélyes volt sokféle szempontból, az ideai egyenesen katasztrófális lehet pénzünk értékelése szempontjából. A kormánynak minden erőfeszítést meg kell tennie, hogy az év végéig a hiányok eltűnjenek, vagy más forrásokból pótolhassanak.

Félt a külföld a hazai cégeknek adott régi hitelekkel

Kritikai észrevételek a 44 százalékos ellen.

Azon államok, amelyekkel áruforgalmat tartunk fenn, nincsenek elragadtatva az új külkereskedelmi rendeletről, mert attól tartanak, hogy a forszírozott kivitelt mellett is lehetetlené válik a belső piactól a rendkívül magas importárak következtében. Valóban

kétséges, hogy a mai keresleti viszonyok mellett az ország közönsége elbírja-e a külföldről vásárolt anyagok és készárak árának 50 százalékos emelését?

A problémának ezt a részét azonban a külállamok az ország belügyének tekintik, amelybe nem szólnak bele, legfeljebb jóindulattal tanácsot szolgálnak. Annál közelebbre érdeklő őket a kérdés: mi lesz a régebbi kereskedő tartozásokkal? Hajlandók lesznek-e a külföldi hitelezők 44 százalékos redukción elfogadni ezekből a tartozásokból, amelyeknek megfizetésére ugyanis hónapok óta várnak?

A kormány szakértő-bizottsága meghallgatta a külföldi államok képviselőit és ezek kivétel nélkül valamennyien azt az álláspontot foglalták el, hogy ilyen áldozatot nem lehet kérni egy országbeli hitelezőtől sem. Nem jelentene egyebet ez, mint hogy

a megvásárolt áruk árából utólag lealkudnánk 44 százalékos.

Ilyen engedményre egy ország sem kapható, mert ennyit nem kerestek azokon a cikkeken, amelyeket hozzánk exportáltak.

A kormány export-import bizottsága előtt többféle javaslat fekszik, de legtöbbje egy közös akadályba ütközik: a jegybanknál uralkodó deviza-hiányra. Valószínű, hogy a bizottság olyan megoldást javasol majd a kormánynak: tartsa érvényben a 44 százalékos jutalékra vonatkozó rendelkezéseit az új külkereskedelmi szabályzatnak, de csak olyan fizetésekre, amelyekre a külföldi hitelező további halasztást adni nem hajlandó.

Azok a hitelezők, akik hajlandók várni követeléseik kifizetésére, minél hosszabb fizetési terminust engedélyeznek, annál alacsonyabb deviza-jutalék mellett kaphatják meg követelésüket.

A kormány gazdasági bizottsága csütörtökön tartandó ülésében vizsgálja meg a szakértő-bizottság javaslatait és akkor dönt arról, hogy melyik megoldást fogadja el. Bizonyos azonban, hogy a külkereskedelmi szabályzat eredeti rendelkezései ezen a ponton nem maradhatnak meg változatlanul és módosítás nélkül.

Új árlejtést tartanak az aradi városi épületek karbantartási munkájára.

As Arad városi gazdasági hivatal mostan hirdette meg a városi épületek karbantartására kiírt pályázatot. Az árlejtésre azonban mindössze két ajánlattevő jelentkezett: Marian és Dan építőmesterek. Mintán a városnak az az érdeke, hogy az árlejtésen a versenyzők minél nagyobb számban vegyenek részt, az árlejtési bizottság az ajánlatok felett nem döntött, hanem a versenytárgyalást elhalasztotta, egyszersmind úgy határozott, hogy a pályázatra valamennyi aradi építészeti iroda figyelmét felhívja és azokat is ajánlattételre szólítja fel. Kösségre vonják.

ALKU.

—Csak azonnali operációval menthetjük meg, mondta a tanár.

—De mibe kerül az operáció? — kérdezte a skót.

—Száz fontba.

—Jaj, az nekem nagyon drága.

—Operáltassa meg magát a segédemmel, akkor csak ötven font.

—Mondja, kedves tanár ur, inasa nincs?

Cluj is lázasan építkezik

Nagy a hőség a beépítetlen területek parcellázási üzleteiben. — 10.000 lejtől 400.000 lejig váltakozik a gazdát cserélő parcellák ára.

Clujon is építkezésekbe menekül a tőke

Cluj város az utóbbi években fejlődésnek indult. A régi kincses város ittfelejtett kis hangulatos „Tabán”-szerű házai helyére modern stílusú bérpaloták és magánházak kerültek, a nagy, gáz-től-felvert lakatlan telkekre pedig épületek, gyárak. Külső területeken új uccacsoportok nyíltak, új városnegyedek kerekedtek, szinte ellenőrizhetetlen gyorsasággal, a város határait szinte a környező falvakig szélesítve ki.

A rohamos növekedésnek, lázas építkezésnek azonban nem a város gazdasági és kulturális fejlődése az oka, nem a viszonyok konszolidáltsága, hanem éppen ellenkezőleg: a pénz menekülése! A még meglévő kis pénz, mely a bizonytalan helyzet miatt a szalmazsákba került, de ott sem talált biztos menedéket.

A földnek, téglának, cementnek, nem árthat szerintük semmi. Sem a belpolitika, sem a külpolitika. A föld, a ház biztosabb befektetés a dollárnál, fontnál, értékpapírnál és a bizonytalan jövőjű vállalkozásoknál. Tőke, mely nem fogy és kamatozik; olyan cikk, amely mindig keresletnek örvend és sikeres spekulációkra ad alkalmat.

Mindenes az ingatlanforgalom fellendülését hozta magával. Csak ez év áprilisától a legutóbbi napokig 20-an adtak be parcellázási és 150-en telekfelosztási kéréseket és ugyancsak ez alatt az idő alatt mintegy 500 telekre való földrészt parcelláztak fel. A parcellák ára nagyság és fekvés szerint váltakozik. A villanegyedek mögötti földrészek a legdrágábbak. Így például a Regala-uccai 10 parcellának, mely a Dăianu esperes tulajdona,

100—400.000 lejben van megállapítva az ára darabonként. (Eladva eddig 6 darab). Ugyancsak ott a Folyovita-féle 20 parcella egyenként 80—100.000 lei. (Eladva 5.) A dr. Veres tulajdonát képező Póczy-uccai 10 parcella 80—35.000 lei darabonként.

A Dermata bőrgyár is fölparcellázta az Iria-tepei fölös telkeit. Ezeket a parcellákat összesen 70 darabot, egyenként 10—10.000 leiért bocsátják áruba. (Eladva eddig 50). A Szatmáry-féle kertészetből a Grigorescu-uccán felmérték 10 parcellát és darabonként 80—81.000 leiért árusították. Nagyobb parcellázásokat eszközöltek még a Sigmund-testvérek, az Andrei Muresan és Feleacului uccák kereszteződésénél egy kisebb emelkedést egyenesítettek le és 70 részre osztották. (Eladva 15). Továbbá az agrár-bizottság most írt át a városi mérnöki hivatalhoz tervrajz végett a még 1923—24-ben kisajátított Hirsch Ödön-féle 15 holdas terület felparcellázásáért. Itt körülbelül 100 telek lesz, amit azonban kizárólag városi és állami tisztviselők kaphatnak házépítés céljaira. Végül parcellázási munkálatokat folytat még az Erdélyi Gazdasági Egyesület is az Andrei Muresan-uccában ahol egy óriási sarok-telek jön felmérve. A Donát-ut, Oasanu és Andrei Muresan uccák folytatásaként, még mint egy háromszáz apróbb és többnyire eladott parcella fekszik. Ezenkívül ugyancsak április óta rengeteg gyümölcsös és kaszáló cserélt gazdát és ment át magántulajdonba.

Hajthatatlan a bucarestii felárbizottság

Az új külkereskedelmi rendszer életbe léptetésével kapcsolatban „felár-bizottság” alakult Bucaresti-ben, melynek tagjaivá Badulescu, Leon és Negura államtitkárokat és Dimitrescu bankormányzót neveztek ki. A „felár-bizottság” tanácskozásai a kereskedelmi és ipari élet vezetőit is bevonták, így az Ugir részéről C. R. Mircea, Penescu, Kretsch és Nicu Teodorescu, a petróleumipar részéről C. Olceanu és Marinescu, a kivitelrel foglalkozó kereskedelem részéről Brankovits és Garoflied, a Mezőgazdasági kamarák részéről Sescioreanu, a kereskedelmi kamarák részéről Ghr. Stăncovici és Negreanu, a bankok részéről Janou Savescu és Kaufman, a fémipar részéről Max Auschnitt, a textilipar részéről Margulies, a jegybank részéről C. Stoinescu és Manoilesc, az állami intézmények részéről C. Orhidan és Emil Marian vettek részt a tanácskozásokban.

A kivittel és behozattal foglalkozó csoportok egybehangozón kérték, hogy szállítsák le a 44 százalékos valuta-felár mértékét, a kormány képviselői azonban kijelentették, hogy

szó sem lehet az új külkereskedelmi renddel kapcsolatban életbe léptett rendszabályok megváltoztatásáról.

Legfeljebb arról lehet szó, hogy a 44 százalékos felár alkalmazásának módjáról tanácskozzanak. A jelenlevők ugyanis rámutattak arra, hogy lehetetlen ily felárral fizetni a régebbi tartozásokat.

Nem lehet visszaható erővel életbe léptetni pénzügyi rendszabályokat.

mert ez igen nagy kárt okozna a forgalomnak.

A bizottság még nem döntött erre a kérelemre vonatkozóan. Még fogja vizsgálni a régebbi állami és magántartozásokra nézve rendelkezésre álló adatokat és csak azután fog dönteni végleges formában.

A június 10-e után tett áruvásárlásokra vonatkozóan azonban a „felár-bizottság” lezögezte, hogy a 44 százalékos árfolyamtolalék minden változtatás nélkül érvényben marad.

Kitört az asztalosstrájk Satumareon.

A satumarei asztalosok hétfőn munkaadóik elé terjesztették követeléseiket: 9—18 lejig terjedő órabért kértek, továbbá azt, hogy a munkaadók csakis szervezett munkásokat alkalmazzanak. A munkaadók, akiknek egzisztenciáját a satumarei fa és fémipariskola példátlan arányú konkurrenciája kritikus helyzetbe juttatta, mindkét kérést kerekén megtagadták, csupán 6—12 lejig terjedő órabért ígértek és a munkások másikkal kérését sem voltak hajlandók teljesíteni. A satumarei asztalos munkások ekkor hétfőn, több mint százan sztrájkba léptek.

ROSSZUL VALASZTOTT.

—Sanyi, a hintalovat odaadtam egy szegény kisfiúnak, akinek nincs apja.

—Mért nem adtad oda neki inkább a papát?

IMPERTINENCIA.

Pőcögélnél örült stivítás hallatszik a fürdőszobából. Mami beront a gyermekekhez:

—Mit ordítotok úgy?

—Hajótörést játsszunk, — magyarázza Pityu, — és ez az impertinencia Putyi nem akar a vízbe fulladni.

Mészárosok és hentesek is kötelesek cégüket a Kereskedelmi és Iparkamaráknál bejegyeztetni

A Szilágyságban egy felmerült vitás ügyből kifolyólag az Oradea-i Kereskedelmi és Iparkamara átiratot küldött a körzetébe tartozó Salaj-megyei polgármesteri hivatalokhoz, melyben közli, hogy a mézárók és hentesiparosok is kötelesek cégüket a kamaránál bejegyeztetni.

Arad lábbelikészítő iparos-sága a gummibocskor ellen

Az aradi bőriparosok vasárnap délelőtt tartották meg tiltakozó gyűlésüket a gummicipők és gummibocskor viseletének elterjedése ellen. A hatalmas érdeklődéssel kísért gyűlésen Adoc Asztie elnököt, aki ismertette azokat a súlyos sérelmeket, amelyek a bőriparosokra hárulnak a gummicipők és gummibocskorok viselete következtében. De a bőriparosok érdekeitől eltekintve a gummicipők viselete rendkívül egészségtelen is, különösen nyári évszakokban, amikor a meleg következtében a gummicipők súlyos betegségeket okoznak viselőiknek.

Az elnök bejelentette, hogy országos mozgalom indult meg a szakma keretében a gummicipők, a sok helyen üveg cipő néven ismeretes lábbelik viselete ellen. Ismeretterjesztő előadások keretében megmagyarázzák az érdeklődőknek a gummicipők hátrányait és ártalmait, annál is inkább, mert az egészségügyi szempontokon kívül a gummicipők még csak nem is olcsóbbak a többi cipőknél.

Cseru Anton szólalt fel az elnök beszéde után és szakszerűen ismertette azokat a hátrányokat és kellemetlenségeket, amelyek a gummi vagy üveg cipők viseléséből származhatnak. Intő példának bemutatottak a gyűlésen egy aradi embert, aki súlyos bőrbetegséget kapott a gummicipő viselésétől.

Ezután Cucu Vasile dr. városi főorvos népszerű előadásban ismertette a gummicipők viseletéből származható kellemetlenségeket.

A főorvos előadása után még több felszólalás hangzott el, majd határozati javaslatot fogadtak el, hogy közegészségügyi szempontból is akadályozzák meg a gummicipők viseletének elterjedését. A határozati javaslatot el fogják juttatni intézkedés érdekében az illetékes egészségügyi hatóságokhoz.

KÉT JOGASZ BESZÉLGET.

- En a szabadstílusú meccs-nőt szeretem.
- Hát az mi?
- Kecsés, keskeny. Fogd, ahol éred...

Öt éve működik a Aradi Iparosok Hitelszövetkezete Mercur Áruhitelosztálya

Bensőséges ünnepség keretében emlékeztek meg a napokban a Mercur áruhiteliroda kötelékébe tartozó kereskedők a kitűnő intézmény ötésztendő fennállásáról. A Mercur, amely — mint ismeretes — az Iparosok Hitelszövetkezetének áruhitelosztálya, nagy szerepet játszik Arad gazdasági életében. Hogy milyen komoly ez a szerep, azt mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy az áruhitelosztály fennállásának öt esztendeje alatt negyvenmillió lelt forgalmaztak. Az ötödik évfordulót nyolcvanterítékes társasvacsorával ünnepelték meg és a társasvacsorán — amelyen a Mercur kötelékébe tartozó kereskedők és az áruhitelosztály vezetőségének tagjai vettek részt, — egész sor felszólalás hangzott el. Elsőnek Muzsai József üdvözölte határos beszéddel a kereskedők nevében az Iparosok Hitelszövetkezetét. Ez a pénzintézet, mint mindig, hivatása magaslatán állott akkor is, amikor lehetővé tette, hogy a kereskedelem továbbra is kielégítthesse a közönség hitel igényét. Friedmann Emil Zombory Gyulának, az osztály kezdeményezőjének és dr. Gabosnak a Mercur megalakulása körül vitt szerepét ismertette meleg szavakkal. Szeredy Gyula pedig a hitelt igénylő közönség nevében méltatta az intézmény fontosságát és elismeréssel adózott a vezetés iránt. Reinhart Gyula válaszolt a felszólalásokra és amikor köszönetet mondott az elismerésekért, kijelentette, hogy a Hitelszövetkezet ezentúl is szíven viseli a Mercur sorsát. Végül is Bakács Miksa szellemes beszéddel fordult a megjelent hölgyekhez. A társasvacsora kitűnő hangulatban zajlott le.

Öt év alatt 45.000 új ház...

Hogyan küzdött le egy kis ország az építőipari krízist? — Az utóbbi öt év folyamán 26.616 fürdőszobát és 10.701 cselédszobát építettek Magyarországon

350 millió pengőt költöttek öt év alatt építkezésre

Igen érdekes összeállítást készített a budapesti Központi Statisztikai Hivatal Magyarország építkezéseiről az utolsó öt esztendő adatai alapján. Az építési tevékenység igen különbözően alakult a magyar fővárosban és a vidéken. A fővárosban 1930-ban indult meg fokozottabb mértékben az építkezés, amely 1932-ben érte el tetőpontját és innen kezdve fokozatosan lanyhult az építkezési tevékenység. A törvényhatósági jogú városokban az utolsó öt esztendő kulminációs éve 1930 és ettől kezdve fokozatos, sőt 1932-ben és 1933-ban hirtelen csökkenés tapasztalható. A megyei városokban 1931-ben építkeztek legtöbbször, a községekben pedig az utolsó évben mutatkozik föllendülés.

Ez alatt az idő alatt közel 75.000 új ház épült Magyarországon és igen érdekesek azok a számítások, melyeket a Statisztikai Hivatal végzett az investált tőke összegének megállapítására. A házbérjövdelem bevallási adatait vette alapul és ebből állapította meg külön-külön a községekben, a megyei és th. jogú városokban becslésszerűen

az újonnan épített házak értékét. Ezen az alapon a Statisztikai Hivatal arra az eredményre jutott, hogy az utolsó öt év alatt épített közel 75.000 ház építési költsége, mintegy 350 millió pengőt tesz ki.

Igen érdekes ennek a statisztikának az a része is, amely az egészségi szempontból fontos fürdőszobákra és szociális szempontból jelentőséggel bíró cselédszobákra vonatkozik. Az öt év alatt 26.616 fürdőszobát és 10.701 cselédszobát építettek, de ebből közel-háromnegyed rész Nagy-Budapestre esik. Az ország többi területén az öt év alatt keletkezett 63.145 lakáshoz csak 7008 fürdőszobát és 2753 cselédszobát építettek.

Mig tehát Budapesten és környékén, az úgynevezett Nagy-Budapesten majdnem minden három új lakáshoz két fürdőszoba és majdnem négy új lakáshoz egy cselédszoba is készült, vidéken minden kilencedik lakáshoz építettek fürdőszobát és csak minden 23-ik lakáshoz cselédszobát is.

Még két évig érvényben maradnak az erkölcsi testületek italmérési engedélyei

A pénzügyminisztérium nemrégiben rendeletet adott ki a azzal az erdélyi és bukovinai erkölcsi testületektől megvonta az italmérési engedélyeket. Ez a rendelet természetesen nagy felzúdulást keltett az érdekeltek, kiváltképpen a községek körében s a tiltakozásnak meg is van az

eredménye. A minisztérium visszavonta a sérelmes rendeletet s ehelyett most újat adott ki, mely szerint az erkölcsi testületek a birtokukban levő italmérési engedélyeket még 1937 április 22-ig élvezhetik, illetve azokkal a törvényes előírásoknak megfelelőleg szabadon rendelkezhetnek.

FENÉKIG TEJFÖL

Hiába ígér fűt-fűt a házasságközvetítő, Kohn nem akar kötélnek állni.

— Ugyan, Kohn ur, — mondja végül türelmét vesztve, — hogy lehet a házasságtól ennyire húzódni, mikor annál gyönyörűbb dolog nincs a földön! Haza megy, kis felesége megcsókolja magát, aztán jön a fiacskája és az ölébe ül...

— Pardon, — jegyzi meg Kohn, — honnan tudja maga olyan biztosan, hogy nem lány lesz, hanem fiú?

— Mi az, hogy less? — hangzik a válasz.

— Van...

— AUGUSZTUS 1-IG JEGYEZHETŐ A II. KIBOCSATÁSÚ BELFÖLDI KÖLCÖN. Bucurestiből jelentik: Most tette közzé a pénzügyminisztérium a konszolidálási kölcsön prospektusát. Ugyancsak most utasították a minisztériumok könyvelési osztályait, hogyan kezeljék a beadott kérvényeket azokra az államadósságokra vonatkozólag, amelyek a konszolidálási kölcsön keretelbe tartoznak. Az aláírás tartama alatt a minisztériumokban külön szolgálat látja el a könyvelés munkáját. A belső kölcsön augusztus 1-ig jegyezhető és 3 százalékos kamatot hoz. Az 50 év alatt amortizálódó kötvények adómentességet élveznek. A kötvények lombardírozhatók és kaucióként használhatók.

UTASOK EGY KUPÉBAN.

— Borzasztó sok bajom volt az ikeröcsémmel. Ugy hasonlítunk egymáshoz, hogy az édes mamánk is összetévesztett bennünket. Ebből aztán a legnagyobb kalamitások származtak.

— Például?

— Például az öcsém hozzávágott egy tintatartót a tanítóhoz és engem csaptak ki az iskolából.

— Aztán?

— Aztán udvaroltam egy lánynak és ő vitte az oltár elé.

— Hát aztán?

— Aztán szörnyen megbosszultam magam rajta.

— Hogyan?

— En haltam meg és őt temették el.

ELŐKELŐ VENDEG.

Olaszországban az a szokás, hogy nemcsak a tanítók tegezik a gyerekeket, hanem a tanulók is a tanítót. Egy alkalommal várták a tanfelügyelőt és a tanító kioktatta az osztályt, hogy az előkelő vendéget nem szabad tegezni.

A nagy nap végre elérkezett, a tanfelügyelő betoppant. Eppen hittanóra volt.

— Mond meg, kisfiam, — kérdezte az egyik gyerektől, — melyik a hetedik parancsolat?

A gyerek borzasztó zavarba jön, de végül mégis kinyögi:

— Ne tessék paráználkodni.

Hajmosó és hajszáritó

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

volt Dengl-ház.

HAUPTGEWINN.

„Was ist denn aus den fünfzigtausend Mark geworden, die diene Schwester in der Lotterie gewonnen hat?”

„Ein Schwager.”

Adómentes a kisüst

A pénzügyminiszter rendeletileg a következő adózóknak biztosított kedvezményeket:

Mentesek a pótitételek fizetéséről a résavény-társaságok hárszó alá eső beépített ingatlanai és mezőgazdasági adó alá eső telkei, ugyanígy az állam, megye, községek és erkölcsi vagy jogi személyek ilyen ingatlanai is.

Mentesek az iparadók alól azok a gazdák, a kiknek szeszfőző üstjük van, de akik a szesz törvény értelmében nem tekintetnek iparosoknak, még akkor sem, ha saját szükségletükön kívül esetleg szomszédai számára is termelnek.

Szabályozták a csoportos utazások vasúti kedvezményeit

Mint értesültünk, az államvasutak vezérigazgatósága július elsejével a csoportos utazások ügyét újból szabályozta. A rendelet értelmében azok a csoportok, amelyek nem térnek vissza kiindulási pontjukra, 8-25 személy esetén 20 százalékos, 25-50 személy esetén 25 százalékos, 51-100 személy esetén 33 százalékos és 100 személyen felüli létszámú csoportnál 50 százalékos kedvezményt élveznek. Azok a csoportok, amelyek visszatérnek kiindulási pontjukra, a visszautazásánál legalább husz személy esetén 50, legalább 48 személy esetén 60 százalékos kedvezményt élveznek. E kedvezményben a külföldi kiinduló csoportok is részesülnek. A kedvezmények csoportos utazásokra is érvényesek. Száz utas után egy vezető díjmentesen utazhatik. A vezető száma nem lehet több, mint három. A kedvezményeket igazolványok alapján kaphatják meg a csoportos utazók.

Ilyen igazolványokat a vasúti vezérigazgatóság kereskedelmi osztálya, a határállomások, azonkívül a következő állomások adnak ki: Arad, Aiud, Alba-Iulia, Bazargic, Bucuresti é. p., Braşov, Baia-Mare, Beius, Bicsad, Borsa, Bistula, Băcău, Botosani, Balti, Barlad, Basarabesca, CFR utasai iroda, Buzău, Braila, Constanta, Câmpulung (Musciumegye), Craiova, Caracal, Carei-Mare, Cluj, Cernăuți, Cetatea-Alba, Dorohoi, Dej, Gheorgheni, Faltioeni, Păscani, Giurgiu, Galati, Husi, Harlau, Marasesti, Iasi, Oradea, Odobesti, Ploesti, Pitesti, Predeal, Piatra Neamt, Ramnicul Valcea, Roman, Reni, Ramnicul Sarat, Slatina, Sibiu, Sighisoara, Sighetul Marmatiei, Satu Mare, Simleul Silvaniei, Targoviste, Turnu-Severin, Targul-Jiu, Timisoara, Targu-Mures, Teocul, Traian Val, Targu-Ocna, Vascauti, Viseul de Sus, Vaslui, Zalau. Az igazolványt a csoportvezető írásbeli, vagy szóbeli kérésére állítja ki és ennek érvénye harminc napig tart. Ezzel az utazást tetészes szerint több ízben lehet felbeszakitani.

Most tartja évi közgyűlését a Targusecsesi Vegyes Ipartársulat.

A Targusecsesi Vegyes Ipartársulat 1935. évi június hó 30-án (vasárnap) d. u. 2 órakor a társulat körhelyiségében tartja évi rendes közgyűlését. Napirend: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlés előző jegyzőkönyvének hitelesítése. 3. Titkári jelentés. 4. Társulati pénztárnok jelentése az 1934. évi számadások eredményéről. 5. Társulati pénztári ellenőrök jelentése. 6. Temetkezési pénztárnok jelentése az 1934 évi számadások eredményéről. 7. Temetkezési pénztári ellenőrök jelentése. 8. Könyvtárnok jelentése. 9. Gazda jelentése. 10. Az 1935. évi költségvetési tervzet előterjesztése. 11. Indítványok.

DER ERBONKEL.

„Du verdammter Bengel, stichst deinen Onkel mit einer Nadel!”

„Papa hat gestern gesagt: morgen kommt das aufgeblasene Dickfell!”

— Életbe lépett az új liszt-illeték. Bucurestiből jelentik: Új dekrétummal a lisztilletéket 0.25 leiről 1.15 leire emelik föl. Ebből 900 millió alapot létesítenek a buzaárak feljavítására. A 77 kg-os buza minimális árát 24 ezer leiben állapították meg.

Szabályozzák az állami hivatalok munkarendjét

Pop igazságügyminiszter elnökletével ülést tartott Bucurestiben az állami gépezet leegyszerűsítésének előmunkálatait végző bizottság. Az ülés napirendjén az állami hivatalok munkarendjének új szabályzata szerepelt, melyet a bizottság már nagy vonalaiban elkészített.

Az új szabályzat a közhivatalokat úgy akarja átszervezni, hogy a benyújtott kérvényeket a lehető leghamarán belül elintézhesse az illető ügyosztály, vagy az ügy kivizsgálásával megbízott hivatalnok.

Egy másik fontos rendelkezése beveseti a hivatalnokok felelősségét, vagyis a jövőben minden állami alkalmazott egyénileg is felelős lesz a hozzá kerülő ügy elintézéséért.

Harmadsorban biztosítani fogják a hivatali főnökök hathatós ellenőrségét.

Az új szabályzatot kísérletképpen egyelőre csak a munkaügyi és a közlekedésügyi minisztérium egy-egy ügyosztályán fogják alkalmazni. Ha beválik, akkor valamennyi minisztériumra kiterjesztik.

27.4 százalékos tesz ki a kenyéret terhelő adó és taxa

A bányási sütőiparosok szövetségi titkára a „kenyér gondok” okairól és orvosságáról.

Tömerdek az adó, a taxa és még sincs pénz exportprémiumra

Steiner Mihály, a bányási sütőiparos-szövetség főtitkára, a sütőiparosságot jelenleg leginkább érdeklő új export-prémiummal kapcsolatosan a következő nyilatkozatot tette egyik erdélyi napilapnak:

— Románia lakosság 85 százalékban agrár lakosság és így az ország elsőrendű érdeke, hogy mezőgazdasági termékeiért, de főleg a buzaért, minél magasabb árat kapjon. Ennek az érdeknek megfelelően a mindenkori kormányok a belföldi terményárak emelésére kényszerülnek, ha kell, mesterséges eszközökkel is. Ezáltal a buza belföldi ára rendszeresen a világpiacra fölé emelkedik, de, hogy exportálhassuk is, a kormányok prémiumokkal pótolják azt a különbözetet, amely a belföldi és a külföldi ár között mutatkozik.

— Minden évben felmerül tehát a kérdés, hogy mily módon emelje a kormány a belföldi árakat és milyen módon teremtesse elő az export-prémiumokhoz szükséges összegeket.

— Az idén is felmerült a kérdés, hogy mi történjék az idei termésfelesleggel, amelyet ebben az évben százezer vagonra becsülnek. Előreláthatólag az idén is intervenció vásárlásokkal emeli majd a kormány a buza árát, de csak addig vásárol, amíg a remélt maximális buza árát eléri és csak annyit vásárol, amennyit a hadsereg és egyéb állami szükségletek kitesznek. A felesleg nagyobbik részét az exportörök vásárolják meg az intervenció vásárlás nyomán elért áron.

— A kivitt lehetővé tevő prémiumalapot 1931-32-ben a kenyérbélyegből teremtetten elő a kormány. Ez a mód azonban csődöt mondott, mivel a parasztságot ezzel az adóval nem lehetett terhelni, viszont az ország népességének 15 százaléka, nem adózhatott annyit, hogy a kenyérbélyegből a gabona exportprémium alapja összegyűljön. 1931-32-ből a kifizetetlen gabona-prémiumok összege nem kevesebb, mint 260 millió lei. A lisztre és kenyésre az 1933-35-ben kivetett forgalmi adóból e célra befolyt összegek nem voltak elégségesek a prémiumok kifizetéséhez. Az állandó nehézségek következtében mindig újra és így az idén is felmerült a gabona-monopólium ötlete, hogy a belföldi vételár és a külföldi eladási ár közötti kiegyenlítődesi folyamat megteremthessék. Ez az elképzelés azonban nem valósítható meg, mivel lebonyolítására milliárdok szükségesek, amelyekkel az állam nem rendelkezik.

— A különböző export-tervekkel kapcsolatban mindig felpanaszolják, hogy „asért a kenyér ára olcsó maradjon”. De igen ám, hogyan lehet 400 leies buzaár mellett hét leies kenyéret árusítani, amikor a lisztre még három százalék a forgalmi adó, a kenyésre ugyanennyi, amelyhez még 1.4 százalékos timbru proportional és kilógramonként 25 bani taxa járul, amelyet a hadsereg céljára vetettek ki. Ezt az utóbbi 25 banit most egy leire, illetve az újabb hírek szerint 90 banira kerekítik ki, hogy az így befolyó összegekből teremtesék elő az export-prémiumhoz szükséges alapot.

— Az adókkal szemben az erdélyi sütőiparos nem tud védekezni. Ezzel szemben az okmányokbeli pek úgy védekezik, hogy a mindenkori taxának megfelelően 10, vagy 20 dekával kisebbre süti a kenyeret. Ez a súlykülönbség a regátban elismert védekezési mód, mert a Regátban nem kilóra, hanem darab-számba árusítják a kenyeret.

— Eppen ezért a taxák emelése és a taxák egyáltalában nem adnak megoldást. Ha a CFR-nek deficitje van, az állam fedezi a deficitet. Hasonlóan az export-prémiumhoz szükséges alap előteremtésének hiányát is az államnak kellene fedeznie még pedig olyképpen, hogy a hiányt vessen ki arra az iparra és kereskedelemre, amelynek szüksége van azokra a devizákra, amelyek a buza exportjából befolyának. Magyarországon például 32 százalékos egy fázisu forgalmi adóval rendezik a hiányt.

Ugyanígy Romániában is a megfelelő ipari termelésre kellene est az adómentet kivetni és így lehetne csakis megoldani, hogy a jelenlegi kenyér-árakat ne terhelje összesen 27.4 százalékos adó és taxa.

UNERWARTETER ERFOLG.

„Wie ist Ihnen eigentlich die Kneiperet gestern bekommen?”

„Ganz gut. Nur meine Frau ist ziemlich heiser!”

Szakonk a 44 százalékos okairól és következményeiről.

Az Argus írja:

A valuta-felár rendszere nem érinti a stabilitást, mert ezt lényegében nem akarja megváltoztatni. A cél az, hogy emeljék a kivitt és csökkentse a behozatalt. Az esetben tehát, ha a kormány a kitűzött célt elérné, a felár megszűnne és az idegen valuta nem volna drágább hivatalos árfolyamánál.

A jövő titka most már, elérte-e célját a jelenlegi rendszer? Senki sem tudhatja, milyen lesz a termés és mi lesz az ára kivitelre kerülő mezőgazdasági termékeinknek.

A lej visszatérhet árfolyamára, addig is azonban a 44 százalékos behozati ártörvény a gazdasági stabilitást mutatja a pénzérték tekintetében.

A kereskedők arra igyekeznek, hogy biztosítsák magukat a hohapi felárral szemben. A 44 százalékos felár igen magas, le kell tehát szállítani. Így kell bizonyítani a közönségnek, hogy nem a lej aláértékeléséről, de a kivitt felsegítéséről van szó.

A rendőri intézkedések ellenkező hatást érnek el.

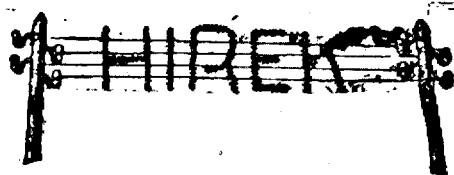
BOMBAUELET.

Ez az életmód az a segéd boldogan mondja:

— Főnök ur, ma ötszáz métert adtam el.

— Remek. Sifont, vagy vásznat?

— Cérnát...

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetés ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Híves kötéseknek árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industriilor-Iparos Otthon.

Legszomorubb az a tény, hogy az orvosság ára emelkedett...

A Dreptatea írja:

A kétezer lejes nyomorgó kishivatalnok nem tudja elviselni a mai drágaságot. A beteg, aki 50 lejt fizetett egy orvosságért, nem képes ezt ma 85 lejért megvásárolni s nem engedheti meg azt a fényűzést magának, hogy megmentse egészségét. Mindent le kell szállítani a minimumra. Ennek azonban meg van a határa, melyen túl ott a felzudulás, amit nem lehet tompítani.

Hiába igyekszik a kormány, hogy a spekulációt okolja. Miért nem emelte fel a fejét eddig a spekuláció? Nem a kereskedők hibásak. Ők csak a kormány rendeleteihez alkalmazkodnak. A kormány okozza a drágaságot.

A 44 százalékos felár a hiba. A bűn pedig igen súlyos, a következmények igen fájdalmasak s nem lehet leplezni őket.

Semmiféle miniszteri szónoklat nem tudja megváltoztatni azt a tényt, hogy az orvosság ára 50 lejről 85 lejre emelkedett. Ha egészségesen akarják a miniszterek elhagyni helyüket, azonnal menjenek, hogy a nép haragja utól ne érje őket.

A kormány nem hallja az elégtelenséget?

Betiltották az „utonálló” fényképezést.

A belügyminisztérium rendeletileg betiltotta az uccai személyfényképezést.

Egy idő óta ugyanis rendkívül elszaporodtak azok a fényképezők, akik forgalmasabb utcákon boldogot-boldogtalant, minden előzetes felkérés nélkül leaptak és kezébe nyomtak egy papírlapot, melyben az illető tudatára adták, hogy: Ebben a pillanatban lett ön fotofilmezve és hogy 22 lejért itt és itt átvehet két fényképet.

A már zaklatásszámba menő fényképező-rohamot nemcsak a közönség unta meg, hanem a komolyabb fényképezők is állást foglaltak ellene s az ő állásfoglalásuk hatása alatt tiltotta be a belügyminiszter az „utonálló fényképezést”. Helye-

KESŐ BANAT.

Cubák ur egy vidéki szállodában nem tud áres szobát kapni, csak egy olyant, amelyikben már egy fiatal hölgy lakik. Az illető kedvéért a szoba közepére élével fölfelé egy vasalódeszkát állítanak, amely elválasztja a szobát. Másnap reggel Cubák ur elmegy a csinos hálótársnővel sétálni. Sétálnak, sétálnak, egyszerre a hölgy megpillant egy szép virágot.

— Tudna-e nekem ilyen szerezni? — kérdezi a lassan hangulatba jövő Cubák urtól.

— Hogyne — feleli a kérdező, — átugrom a kerítést és már meg is van.

— Na, — mondja a hölgy, — maga csak ne hencegjen. Egy vasalódeszkát se tudott átugorni.

— A Citroen-művek hitelezői elfogadták a felajánlott egyezséget. Párisból jelentik: A Citroen-művek hitelezőinek nagy többsége elfogadta az egyezségi ajánlatot és hosszú lejáratú fizetési terminust engedélyezett a legkisebb kamattal mellett a vállalatnak, amelynek passzívja 716 millió frank volt.

KONKURENCIA.

A kliens beállt az ügyvédhez, aki így szól hozzá:

— Na, hallom, fentjárt a kollegámról.

— Igen.

— És milyen hülye tanácsot adott magának az az idióta?

— Azt tanácsolta, jöjjenek az ügyvéd urhoz.

— Az aradi Munkamara közli, hogy a következő inasok keresnek elhelyezkedést: 7 borbély, 3 szűrszabó, 10 szabó, 5 női szabó, 11 elektrotechnikus, 2 mészáros, 1 fegyverműves, 37 CFR mechanikus, 22 Astra, 34 géplakatos, 34 műszerész, 8 cipész, 1 kerékgyártó, 5 esztergályos, 11 asztalos, 3 nyomdász, 1 gépkocsivezető, 1 mázoló és 3 bármilyen mesterség.

MILDENDER UMSTAND.

„Es ist eine Roheit von Ihnen gewesen, dem Zeugen eine volle Weinflasche an den Kopf zu werfen!”

„Es war aber nur ein ganz leichter Wein, Herr Richter!”

— Külföldre utazók devizaigénylésel. Bucarestből jelentik: A magánosok és utasok deviza kérvényei után, amelyeket május 1. és június 10. között nyújtottak be, csak tíz százalékos devizafelárat szed a Banca Nationala.

— Adóbírságok kedvezményes fizetése. Az aradi pénzügyigazgatóság a pénzügyminisztériumtól átiratot kapott, amelyben közli, hogy mindazon adófizetők, akik 1935 április 1-én egyenes, vagy közvetett adó-bírtetésben, vagy más bírságban részesültek, július 1-ig kedvezményesen fizethetik le ezeket. A pénzügyminiszteri átirat közli, hogy mindazok, akiknek adóbírtetésük van, az adóbírtetés lefizetése után a bírságnak csak a tíz százalékát kell lefizetni. Azok, akik csak bírsággal tartoznak — július 1-ig — annak csak a 15 százalékát kell megfizessék. Július elseje után a bírságnak már a 25 százalékát kell megfizetni.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare in Inormantare a Industriilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restanta cu cotizatiile lor, sa achite restanta in interesul lor propriu, fiindca in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adica daca membrul oceda... la intre timp, nu se poate acorda ajutorul.

Cotizatiunile sunt scadente dupa urmatoari membri decedati:

In grupa A. csoportban: 842. Vád. lui Ioan Vékony Jánosné, 843. Rudolf Groher Rudolf, 844. Mihail Hettman Mihály, 845. Vád. lui Béni Széplaki Béni.

In grupa B. csoportban: 856. Vád. lui Petru Faragó Péterné, 857. Ludovic Urban Lajos, 858. Vád. lui Ioan Vékony Jánosné, 859. Sebastian Verebely Sebestyén, 860. Vád. lui Benjamin Széplaki Benjáminné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyező Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, ca cotizatiunile de deces sunt scadente pana la numarul curent:

In grupa I. csoportban Vád. lui Oscar Bau-diss Oszkár 774, Josef Faragó József 775, Sotia lui Alexandru Szabó Sándorné 776.

In grupa II. csoportban Vád. lui Francisc Kristóf Ferencné 863, Ioan Simon János 864, Mihail Hettmann Mihály 865.

Borralaló vagy százalék?

Írta: BODOR PAL.

Miután ezt a bonyolult kérdést csakis az összes érdekeltek meghallgatása után lehet tisztázni, ezért felkértük az érdekelteket, hogy nyilatkozzanak.

EGY TULAJ.

A borralalórendszer mellett főleg azért kell megmaradni, mert ez felel meg legjobban a magyar nép nyílt karakterének. A magyar nép direkt azért megy egy lokálba, hogy borralalót ad-hasson, tehát nem szabad megfosztani egyetlen élvezetétől.

Sőt! Méggyőződés, hogy ha bevezetnék a százalékos rendszert, vendégeim külön borralalót is adnának, már pedig nem venném a lelkemre, hogy szegények duplán terheljék meg magukat.

Nekem egyénileg semmi érdekem sem fűződik a borralalóhoz, mert azt a főpincérem kapja és így teljesen elfogulatlan vagyok ebben a kérdésben. Igaz ugyan, hogy főpincéremtől kapom a forgótőkét, de ez csak azért van, mert nekem véletlenül nincs pénzem és a főpincéremnek van. Ha nekem volna pénzem és neki nem, akkor én lennék a főpincér és ő lenne a tulaj.

EGY PINCÉR:

Sürgősen el kell törölni a borralalót, mert

az megalázó, sőt sértő és mi ezt a sértést kénytelenek voltunk eddig zsebre vágni.

Ez így tovább nem mehet! Nem mondom, ha a vendég harminc, husz, vagy legalább tíz fillért adna — ezt a sértést még zsebre vágnam, de igen sok tróger hat, sőt négy filléret ad, ami egyenesen arcomba kergeti a borralalót!

De ha ez nem lehetséges, akkor nem bánom, maradjon meg a borralaló, de szigorú rendeletet kell kiadni, hogy a borralaló csak tíz filléren felül borralaló, tíz filléren alul becsületsértés, amelyért a vendég tartozik tíz pengő bírságot fizetni a sértettnek.

EGY FŐPINCÉR:

Külföldön a személyzetnek borralalót elfogadni szigorúan tilos. A vendégek ezért kénytelenek másnap felkeresni a pincérek lakásukon, hogy a borralalót titokban átnyújthassák nekik. Ettől a fáradságtól csak úgy kímélhetjük meg vendégeinket, ha módot nyújtunk nekik, hogy borralalóikat a helyszínen adhassák át.

A borralalórendszer egyébként már csak azért is fenn kell tartani, mert külföldön már mindenütt eltörölték és így nálunk egy kedves magyar különlegességgé nőtte ki magát, akár csak a cigányzene, a szegedi papucs, vagy a barackpálinka. Véleményem szerint a külföldiek főleg a borralalórendszer miatt jönnek Magyarországra. Eljen a borralalórendszer!

EGY SOVÁNY VENDEG:

Micsoda kérdés ez? Hát persze, hogy el kell törölni a borralalórendszert. Hogy jövők én ahhoz, hogy ha beülök valahová és egy pohár ásványvizet rendelek, ami tíz fillérbe kerül, akkor a főúr jön és levon husz fillér borralalót? Eljén a százalék!

EGY KÖVER VENDEG:

Micsoda kérdés ez? Hát persze, hogy meg kell hagyni a borralalórendszert. Hogy jövők én ahhoz, hogy ha jól bevacsorázom és kifizetek tíz pengőt, akkor a főúr tíz százalék fejében levonjon nekem egy pengőt? Eljén a borralaló!

EGY ARANYKÖZÉPUTAS VENDEG:

Kétpengős fogyasztáson felül a borralalórendszer, két pengős fogyasztáson alul a százalékos rendszert kell kötelezővé tenni.

EGY ELELMES VENDEG:

Ragaszkodom a borralalórendszerhez, mert ha bemegyek egy vendéglőbe vagy kávéházba, milyen jól jön nekem, hogy itt is, ott is hever az asztalon egy kis borralaló. Ezeket szépen össze-szedem és ki tudom fizetni belőle a cahhemet. Eljén a borralalórendszer!

Fenti hozzászólások után most már könnyű lesz dönteni az illetékeseknek.